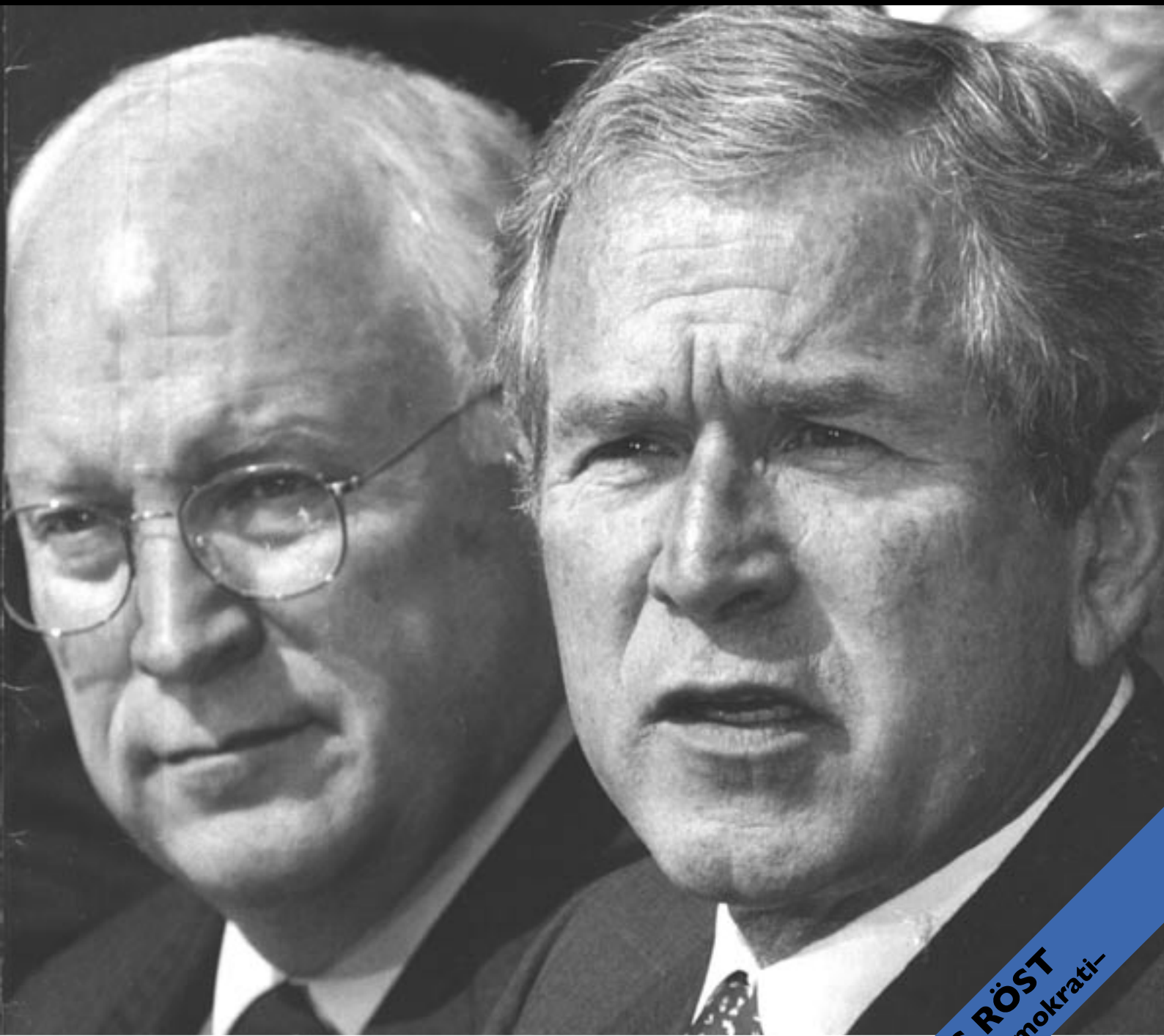

CONTRA

nr 6 2004 (nr 178 från starten) årgång 30 Pris 25:-

**Bosnien-Hercegovina
Bush-Cheney 2004!
Expressen**

FRIHETENS RÖST
-för västerländsk demokrati-

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger årligen
ISSN 0347-6472

Copyright Stiftelsen Contra
Eftertryck endast efter överenskommelse

Ansvarig utgivare

Tommy Hansson

Adress

Box 8052, 104 20 STOCKHOLM
Telefon 08-720 01 45
Telefax: 08-720 01 95
E-post redax@contra.nu
Internet hemsida <http://www.contra.nu>
Sluten del endast för prenumeranter:
<http://www.contra.nu/prenumerant/oversikt.html>
Användarnamn och lösenord finns endast i den tryckta upplagan av Contra

Prenumeration

Minst 145, rekommenderat 200 kronor, per år. Inbetalas på postgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 443-5467.
Finland: Minst 16 euro per år.
Sampo girokonto 800055-1125829.

Medarbetare

Styrelseordförande: Géza Mólnár
Redaktion: Tommy Hansson och C G Holm
Övriga medarbetare: Benny H. V. Andersson, Karl-Göran Bottwyk, Bertil Häggman, Bertil Lindblom, Patrik Nyberg, Fredrik Runebert och David Stavenheim samt Christer Arkefors i Italien, Peter Hartvig i Danmark, Bertil Wedin i Mellersta Östern, Allan C. Brownfeld i USA och Rune Westin i Australien.

Presslagd 2004-11-25
Strands Tryckeri, Lindesberg 2004

Omslagsbilden: Efter ett bra jobb under de fyra första åren fick duon George W. Bush och Dick Cheney förnyat förtroende. Segern var betydligt större än förra gången. Bush, Cheney – och amerikanska folket – är att gratulera!

CONTRA-NYTT

Contra på Biblioteken

Contra finns på några av landets bästa bibliotek. På Stockholms Stadsbibliotek är Contra så populär bland vänstern att den måste särskilt begäras vid disken (annars skulle tidskriften tydligen försvinna per omgående med någon långfingrad vänsterextremist som saknar respekt för både äganderätt och yttrandefrihet). Tyvärr blir tidskriften därför ganska svårtillgänglig. Den som bara går omkring och bläddrar i tidskrifterna på Biblioteket hittar inte till Contra. Det blir istället ett privilegium för de verkligt intresserade som beställer fram Contra, att ta del av innehållet.

Privilegiet att få läsa Contra är inte alla biblioteksbesökare förunnat. Och visst kan vi förstå att det finns kommuner som inte har råd att prenumerera på Contra. Det finns dock på en del platser i landet engagerade läsare som finansierar en biblioteksprenumeration till sitt bibliotek. Men inte ens det hjälper på sina håll. Stadsbiblioteket i Hedemora har konsekvent skickat tillbaka Contra. Vilket måste ses som ett kommunalt beslut, över vilket besvär ska kunna anföras till länsrätten. Contra kan inte självt överklaga beslutet, eftersom ingen av redaktionens medlemmar är skriven i Hedemora. Men givaren har den rätten. För att kunna överklaga måste det dock finnas ett formaliserat beslut, vilket kommunen inte har lyckats prestera, trots att de enligt kommunallagen är skyldiga att leverera ett sådant med besvärshänvisning. Frågan har i höst uppmärksammats i Södra Dalarnas Tidning.

Förhoppningsvis ska det inte vara lika svårt att få in Contra på Ditt bibliotek! En prenumeration till Ditt bibliotek gör det möjligt för invånarna i Din kommun att ta del av Contra! Och bor Du i en kommun som redan har Contra finns det säkert någon annan ort som Du känner speciellt för! Hör av Dig till redaktionen.

Julgåva

En ideal julgåva är en prenumeration på Contra. Vi ordnar gärna med ett gåvobevis om Du beställer en gåvoprenumeration innan jul. Gåvoprenumerationen ger mottagaren många goda informationsstunder under det kommande året.

Contra-säljare!

Vi behöver frivilliga medarbetare som per telefon kan hjälpa Contra att sälja tidskriften. Det gäller dels att hålla kontakt med de tidskriftshandlare som distribuerar Contra, och se till att de blir fler. Dels att följa upp prenumerationer som går ut, samt att kontakta de som förhoppningsvis kan bli prenumeranter. Ett arbete som ger möjlighet till stimulerande kontakter över hela landet.

Expressen: Debattsidan höjdpunkt

Efter att tidigare (Contra 4/2003) ha analyserat Svenska Dagbladets innehåll under cirka en månads tid återkommer vi nu med en liknande genomgång av Expressen utifrån ett något bredare underlag – slutet av juli till början av september 2004 samt därefter sporadiskt studium. Expressen har en liberal profil till skillnad från Svenskans ”oberoende moderata”. Expressen är politiskt ojämnare – från ståndpunkter som ligger till höger om Svenska Dagbladet till vänsterfloskler, huvudsakligen av feministisk art. Det som gör att en jämförelse mellan de båda tidningarna utfaller till Expressens fördel är Expressens debattsida samt bättre korrekturläsning..

*** Expressen grundades i november 1944 – tidningen firar alltså i dagarna 60-årsjubileum. Starten skedde på Bonniers initiativ och den uttryckliga målsättningen var att fungera som en motvikt till den tyskvänliga *Aftonbladet*. Ledande vid starten var den finlandssvenske journalisten Carl-Adam Nycop med ett fölrlutet på bland andra *Hufvudstadsbladet* i Finland och *Idrottsbladet* i Sverige. Internationella förebilder var *Daily Mail* och *Daily Mirror* i London.

Expressen vann snabbt framgång genom sin moderna och snärtiga, ibland sensationsmättade, stil. Under 1950- och 1960-talen utvecklade sig tidningen till att bli Nordens största tidning – en titel som idag tagits över av Helsingin Sanomat. Vad som var dess styrka – de braskande nyheterna och de snabba rycken – kunde emellertid också leda till mindre lyckade resultat. Ett verkligt magplask blev således journalisten Eric Sjöquists tragikomiska ”scoop” om en planerad nazistisk statskupp i Sverige i mitten på 1960-talet. Som kupp-makare utpekades Björn Lundahl*, ledare för den så kallade Carlbergiska stiftelsen. ”Avslöjandet” om nazistkuppen grundade sig dock på oseriösa spekulationer.

”Excessen”

Möjligen var det skandalen med Lundahl-affären som gav tidningen öknamnet ”Excessen”, på samma sätt som *Aftonbladet* kallats ”Aftonblodet” på grund av smaskiga mordavslöjanden eller ”Pravda” till följd av den vänstervridning som började göra sig bred i denna tidning i slutet av 1960-talet. Vetenskapliga studier har visat att ”Pravda” hade en klart mer vänstervriden bevakning av Vietnamkriget än andra större svenska tidningar. (Se artikeln ”Aftonbladets utveckling från brunt till rött” i *Contra* 2/1995).

*Bland *Contra* Förlags författare finns en vid namn Björn Lundahl, som inte har mer än namnet gemensamt med den här nämnde Lundahl.

Gripna norrtäljerymningar var blickfång på förstasidan 9/8.

Expressen var fortsatt dock klart störst av svenska (och nordiska) dagstidningar för åtskillig tid framöver. När det gäller Vietnamkriget kunde väl inte heller *Expressen* undgå att i någon mån påverkas av den prokommunistiska tidsandan, men

av Tommy Hansson

medarbetare som Ulf Nilson och Herman Lindqvist bidrog ändå till en relativt saklig ton.

Men det är huvudsakligen nuet denna artikel skall behandla. För något år sedan ansågs *Expressen* befinna sig i djup kris. *Aftonbladet* hade för första gången någonsin gått om upplagemässigt, och inte ens rutinerade mediaaktören Christina Jutterström eller någon av hennes efterträdare förmådde vända den negativa utvecklingen som synes ha begynt i höjd med att svarta *Expressen*-löp utropade ”Skicka ut dom!” i anslutning till opinionsundersökningar om svenskarnas inställning till invandrare, undersökningar som missuppfattades lika

mycket som övriga tidningar missuppfattade *Expressens* skrivelser. ”Excessen” (överdriften) hade slagit till igen.

Vändningen för *Expressens* del kom då nuvarande chefredaktören Otto Sjöberg tillträdde för något år sedan; ännu är dock *Aftonbladet* större.

Kommunister och matpurister

Analysen av dagens *Expressen* grundar sig i första hand på läsning av tidningens ledare, krönikor, nyhets- debatt- och kultursidor under sensommaren och den begynnande hösten. För att börja bakifrån så har tidningen all heder av uppmärksammandet av Vänsterpartiets förlutna i samband med Janne Josefssons reportage i ”Uppdrag granskning” i *SvT* i slutet av september. Partisekreteraren Pernilla Zethraeus försöker i en debattartikel på ”Sidan 4” den 29/9 släta över alla avslöjanden kring bjudresor till östdiktaturer och fjäskande för Bresjnev, Honecker, Kim Il-sung med flera med att ”Kontakterna med öst går inte att försvara”, men att dessa kontakter ändå kan och bör försvaras mot bakgrund av den ”strategi” som valdes. Det mest uppseendeväckande i sammanhanget var väl, att partiledare Lars Werner hade besökt östblocksländerna för att förmå partierna därstädes att odla kontakter med Werners parti i stället för med utbrytarna i APK under Rolf Hagels ledning.

I samma tidning påpekar krönikören Eric Erfors att ”Vänsterpartiet må ha slopat sitt K, men kommunismen lever. De historielösa ungdomarna i Ung väns- ter har en del att lära av *SvTs* *Uppdrag Granskning*s genomgång av partiets härliga samboliv med kommunistiska dikta- turer under 1970- och 1980-talen.” C-H Hermanssons omskrivna ”uppbrott från sovjetkommunismen” var bara ett spel för galleriet, ty de gamla kontakter som inlets redan på Lenins tid fortsatte ända till Berlinmurens fall och Sovjetunionens implosion 1991! I dag kramar det parti som

har uttalade kommunisten Lars Ohly som ordförande Kubas diktator Fidel Castro, konstaterar Erfors rubrikvis.

En före detta partimedlem som lärt av historien är i alla fall Lars Werners talsskrivare, före *Ny Dag*-redaktören Peter Pettersson, som i en debattartikel 1/10 varnar för det nya "vänsterspöket". Pettersson uppges numera vara fåraherde på Gotland (han avskyr att resa, vilket man kan förstå av gjorda erfarenheter!).

I första oktobernumret finns det, sedan man bläddrat förbi sensationellt material om Christer Petterssons frånfälle och eventuellt nedgrävda mordvapen samt Knutby-rättegångens senaste turer, även en insiktsfull fredagskrönika av Britta Svensson på sidan 20, "Matsekten går till attack", som innehåller kritik av matpuristerna kring rörelsen "Slow Food" vilka tycks vara mer drivna av oblidkeligt hat mot McDonald's än av kärlek till "långsam mat" (vad det nu är).

Inte riktigt klok

Låt oss emellertid återvända till studieperiodens inledning. Det storasensationsnumret var då de fyra Hall-rymlingarnas eskapader. Debattsidan 30/7 hakar på med en artikel av före kriminalvårdaren Rafael Zawilinski, som pekar på "stora systemfel i säkerhet och rehabilitering" och menar att svensk kriminalvård befinner sig "i fritt fall". Ytterligare spektakulära rymningar från Norrtälje- och Mariefredsanstalterna behandlas senare under perioden.

På kultursidan 6 har Natalia Kazmierska en faktiskt rätt intressant artikel om Svenska kyrkans desperata försök att hänga med i gaysvängen; biskop Caroline "Kapten" Krook hade då framträtt vid Gay Pride-festivalen i Stockholm. Inne i tidningen talar sig lesbiska aktivisten Mian Lodalen varm för homosexuellas rättigheter och inkomster som "gayturismen" påstås pumpa in i Stockholms stads kassakistor. Men tänk om samma turism skrämmer bort andra, kanske ännu fler, turister...

Den 31 juli publicerar så *Expressen* en omdiskuterad bild då Tony Olsson grips, iförd kalsonger, på en höskulle i Grödinge. Av allt att döma har en polisman sålt bilden till tidningen. Lika mycket innehåll ägnas åt Knutby-fallet. Och på sidan 32 excellerar feministiska krönikören Linda Skugge som vanligt i svordomar och grovt språk.

Löpsedel och förstasida den 1 augusti ropar med stor svartskrift ut att en polisman slagits ihjäl med basebollträ i Hedemora

Den 30/10 uppmärksammades bin Ladins Sverige-beröm på förstasidan.

(mördaren Mikael Gustafsson grips senare). Den braskande mordrapporteringen fortsätter givetvis en tid.

Kvällstidningarnas egna undersökningar visar att "mord och hor" på löpsedeln säljer bra. Enda perioden under 1980-talet när Aftonbladet sålde mer än Expressen var då Expressens Per Wendel med stor skicklighet rullade upp Ebbe Carlsson-affären som ledde till justitieministerns – och så när hela regeringens – avgång. Aftonbladet contrade med att ta fram gammal skäpmat om Hans Scheikes så kallade "sexsekt" och sålde mer än konkurrenten som just genomförde ett av 1900-talets bästa journalistiska hantverk.

3/8 skriver Isobel Hadley-Kamptz en artikel som smörar för Morgan Spurlocks McDonald's-hatande film à la Michael Moore. Ni vet, filmen där Spurlock klämmer i sig identiskt lika McDonald's-mat i en månads tid tre gånger om dagen, han går upp elva kilogram samt får en mängd sjukdomssymptom.

Det är bara att konstatera att "jätteproppen Morgan" Spurlock inte är riktigt klok. Förutom köttfärsburgare finns ju på McDonald's även morötter, sallader, fiskburgare, glass och så vidare. Men det passar förstås inte in i det antiamerikanska budskapet.

Mao, Bodström och Kerry

Folkpartistiska riksdagskvinnan Birgitta Ohlsson "rasar" på debattsidan 4 den 4/8 mot att Kinas folkförstörare Mao Tse-tung blivit något av idol hos "kommunistungar, popvänner och aningslösa kapitalister".

Det gör hon helt rätt i, som omväxling mot samma Ohlssons vanliga gnäll på monarkin. I samma nummer kommer mer avslöjanden om nygamla statsrådet Ylva Johanssons redan tidigare omskrivna, fiaskoartade affärer med egna företaget Att Veta AB. Tidningen fortsätter att publicera kritik mot Ylva Johanssons senare i augusti på både ledar- och debattplats.

Att *Expressen* går in stenhårt för att sälja lösnummer demonstreras med ackuratess av löpsedlar, förstasidor och nyhetssidor beträffande nästa spektakulära rymning, nämligen den som utfördes från Norrtäljeanstalten. Också dessa rymmare kunde inhåvas så småningom. Men s-regeringens "golden boy" Thomas Bodström fortsatte att sitta säker i justitieministersadeln trots förstaledarens uppmaning: "Avgå, Bodström!"

6 augusti viker krönikören Linda Skugge ut sin ordinära kropp med tatueringar och allt. Skugge förklarar sig vara "helnöjd" med utviket, som först förekom i publikationen *Bon* och menar att "det är dags att reclaima kvinnokroppen". Kanske det. Problemet är väl bara att de tidningar som lever på att sälja utvik av avklädda kvinnokroppar (Skugge var iförd bikini) knappast kommer att sälja överdrivet många exemplar om alla modeller såg ut som Linda Skugge.

En annan av *Expressens* olidliga feministagitatorer heter Linna Johansson, som i en krönika på ledarsidan 7/8 påstår att det förekommer "Homofobi i vården" (rubrik) samtidigt som hon raljerar om hur hemskt dum pastor Ulf Ekman är, ledare för "en välkänd vansinnig sekt" som han är. Fast inte kan den väl vara fullt lika vansinnig som den sekt – vulgärfeminismen – som Linna Johansson tillhör? Om Johanssons förutsägbara utgjutelser om homofobi är högst politiskt korrekta, så kan detta verkligen inte sägas om sociologilektorn Stina Jeffners artikel på Sidan 4 där hon uppmanar unga människor att "lära sig vänta" med sin sexualdebut: "Sexualiteten är ingenting naturligt", lyder den provokativa rubriken.

Under nämnda artikel undrar den uttalat med de amerikanska republikanerna sympatiserande författaren och filosofen Roland Poirier Martinsson "Hur kan man lita på Kerry?"

Ehnmark och Enquist

Om ledar- och debattsidor tillhör *Expressens* höjdaravdelningar sett med

Contra-ögon, så kan samma sak icke sägas om utrikesrapporteringen. Denna verkar mestadels bestå i att tidningens utrikesmedarbetare Mats Larsson (eller någon annan) översätter *TT*- eller annat byråmaterial, kanske med några personliga tillägg, eller skriver av utländska tidningar. Som när Nils Olauson den 8/8 har en kortare artikel med bild om "världens hårigaste man", kinesiske rocksångaren Yu Zhenhuan. Just sådant, aningen freak-betonat, material synes ingå som en naturlig del i *Expressens* populistiska, "schyssta" framtoning. Liksom de ständigt återkommande skrivierna om bantningsmedel, sommarväder och "Matslarv i vanliga butiker" (förstasidesrubrik 10 augusti).

En insiktsfull ledartartikel med utrikespolitiskt ämnesval innehöll i alla fall *Expressen* den 11 augusti, då den namnlöse skribenten konstaterar att "FN:s legitimitet eroderar varje gång man kompromissar med mänskliga rättigheter". Insiktsfullheten uppvägs dock av en kommentar av vänsteroraklet Anders Ehnmark på en kultursida i samma nummer, där han gör gällande att den regering som efterträtt Saddam Husseins junta i Bagdad är en Quisling-regim jämförbar med den landsförrädiska Vichy-regimen i Frankrike under Andra världskriget.

Såvitt vi kan påminna oss har Anders Ehnmark haft fel i varje utrikespolitisk fråga han utlätit sig om de senaste 30 åren. Han torde ha fel även denna gång.

Under augusti var de olympiska spelen i Aten det stora mediala dragplåstret med nyheter som utbredd doping och svenska guld. 16 augusti förklarar muslimske tågoperatören Emad Feli på debattplats hur extremistiske islamistledaren Moqtada Sadr och andra vildsinta fundamentalister "kränker oss shiamuslimer". Samma dag innehåller kultursidorna två inte helt överraskande inslag – en recension av gamle marxisten Leif Zern om polaren P O Enquists nya bok. Dessutom gläder sig Helena Looft åt att Pippi Långstrumps pappa inte längre betecknas som "negerkung".

Den 17/8 skriver företagsekonomen Rita Martinez om hur Hugo Chavez valfuskade i Venezuela.

Idrott som kultur

Våra kulturmissar brukar då och då få för sig att de skall skriva något tungt vägande om idrott som kultur. *Expressens* kulturchef heter Per Svensson och han skriver den 22/8 om Ove Jonsson (och lyckas stava den-

nes förnamn på tre bokstäver fel), svensk guldmedaljör på 200 meter i EM i friidrott i Belgrad 1962, men tragiskt förolyckad i en bilolycka senare samma år. Temat för artikeln är att Ove "struntade i att svenskar inte kan springa snabbt". Men Svensson bortser från snabba storheter som Lennart Strandberg, Christer Garpenborg och Linda Haglund. Svensson kallar jämväl legendariske sportjournalisten Henry Eidmark för "Harry" och talar om Jonssons "tangerade" rekord (20,7) när det var ett nytt svenskt rekord som sattes i Belgrad.

Stora nyheten i samma nummer är eljest den kidnappade (och mördade) psykologen Helena Bering. Som ena dagen tvärsäkert förklaras befinna sig fången utomlands, andra dagen hållas fastbunden i en lägenhet på Östermalm.

En vällovlig förstaledare den 22/8 kräver att arvsskatten skall slopas, medan kultursidan helt förusett moraliserar om "homofobisk" kritik mot bögeländet. En av de större nyheterna denna dag var stölden av Munchs "Skriet" i Oslo – tjuvarna slog därmed möjligen ett slag för förbättrad mental hälsa. Konstnärinnan Fia-Stina Sandlund menar också på Sidan 4 24/8 att "Det var bra att tavlan försvann".

Noteras bör att tidningen i slutet av augusti har en artikelserie om den så kallade Vulcanus-gruppen i Bush-administrationen: Richard Cheney, Donald Rumsfeld, Colin Powell, Paul Wolfowitz och Condoleezza Rice. Det utan tvivel mest intressanta *Expressen* har i fråga om utrikespolitik under den undersökta tidsperioden! Den 30/8 analyserar folkpartisten Patrick Joyce Bushs valstrateg Karl Roves roll.

Den 21 augusti excellerar Linna Johansson i en av av sina regelbundet förekommande paranoidea uppstötningar, denna gång över de elaka männen som på olämpligt sätt kommenterar kvinnlig gymnastik. Man "betygsätter kvinnors kroppar", heter det. Ja, herregud. I samma tidning konstaterar Roland Poirier Martinsson på debattplats att USA-vänstern i John Kerry vill ha "en stridis från Vietnam". Politiske redaktören P.M. Nilsson radar för sin del i en ledartartikel 29/8 upp "Argumenten för Bush". Huvudargumenten, menar Nilsson, är 1) Att den nya säkerhetspolitiken uppges fungera; 2) Att ekonomin fungerar; 3) Rasfrågans minskade laddning hos republikanerna. Nästan alltid läsvärde Ulf Nilson menar i en krönika i samma nummer, att det inte

skulle bli någon skillnad i USAs politik med Kerry som president.

Terrorism

Imånadsskiftet augusti-september är terroristdramat i Beslan i Nordossetien en av huvudnyheterna. Om temat terrorism handlar även en artikel av Ingvar Hedlund den 2/9, där det konstateras att två KPML(r) närliggande organisationer i Västra Frölunda, Göteborg inbjudit palestinska flygplanskaperskan Leila Khaled till en konferens om läget i Mellanöstern (hon fick dessbättre inte visum). Miljöpartiets Gustav Fridolin var en annan inbjuden talare som hade vett nog att hålla sig borta.

Ulf Nilson tar i en krönika 5/9 upp ett angeläget ämne då han menar att "Anna Lindh dog förgäves", eftersom inget påtagligt gjort från samhällshåll för att stoppa den allt mer ökade brottsligheten i landet: "Vardagsbrott... varken utreds eller beivras."

För att sammanfatta. *Expressen* är, till skillnad från tidigare analyserade *Svenska Dagbladet*, en så kallad kvällstidning (en inte längre relevant beteckning då de forna kvälls- eller aftontidningar numera utkommer på morgnarna) som är beroende av att formulera braskande rubriker för att sälja lösnummer. Det ligger också i sakens natur att en tidning av *Expressens* karaktär inte är lika ambitiöst upplagd som *Svenskan* eller *Dagens Nyheter*. Ändå får man konstatera att *Expressen* skiljer sig fördelaktigt från *SvD* genom en alert och ganska okonventionell debattavdelning, samt genom en ledarredaktion som torde vara minst lika borgerligt inriktad som "konservativa" *SvDs*. Utrikesbevakningen på *Expressen* är däremot underlägsen, även om det glimtar till emellanåt som med artiklarna om Vulcanus-gruppen. Tidningens kultursidor förefaller denna recensent i stort likgiltiga och samtidigt innehållslösare än *Svenskans*. Finns det en gråare skribent än Nils Schwartz (som dock hade en hyfsad TV-krönika om "Uppdrag granskning" avslöjanden om Lars Ohlys kommunism den 6/10)?

Slutligen måste en språkvårdare glädja sig åt att *Expressen* ligger klart före *SvD* när det gäller korrekturläsning. ☞

Fotnot: Artikelförfattaren hade som elev vid Poppius journalistiska skola 1978-79 Expressen-veteranen Sigge Ågren som lärare.

Bosnien-Heregovina ännu inget turistland

Bosnien-Hercegovina var området som låg i skärningspunkten mellan Österrike-Ungern och det Osmanska riket under turkarnas offensiv mot Europa i mitten av förra millenniet. Norrut låg de katolska Kroatien och Slovenien, integrerade delar i Österrike-Ungern. Österut låg det ortodoxa Serbien, som från mitten av 1400-talet till början av 1800-talet kontrollerades av turkarna. Många serber valde dock att fly över gränsen till Slavonien (som i dag är den östra delen av Kroatien) eller Ungern. Söderut låg Albanien och Kosova, där den albanska befolkningen gick över till islam för att få fördelar hos den turkiske sultanen.

★★★ Mitt emellan dessa områden med skilda etniska förhållanden låg Bosnien-Hercegovina. En del av den slaviska befolkningen där valde att följa albanerna och konvertera till islam för att få fördelar hos sultanen. Den folkgruppen kallas idag för bosniaker. Gränsen mellan kroater och serber gick också genom Bosnien-Hercegovina.

Med tiden blev det en blandad befolkning i större delen av landet och huvudstaden Sarajevo hade representation för alla de tre slaviska folkslagen, vartill kom judar och tyskar. Fortfarande finns det inom 100 meter från varandra i Sarajevo en ortodox kyrka, en katolsk kyrka, en moské och en synagoga.

Sarajevo symbolen

Fram till Första världskriget var den etniska blandningen inte något problem, men Sarajevo blev själva symbolen för den etniska intolerans som så småningom resulterade i våldsamma konflikter. Det var en serbisk nationalist, Gavrilo Princip, som sköt tronföljaren Franz Ferdinand av Österrike-Ungern och hans hustru Sophie. Kronprinsparet var på besök i Bosnien, som befriats från turkarna och 1914 utgjorde en del av Österrike-Ungern. Den serbiska befolkningsgruppen strävade efter att bilda en multietnisk sydslavisk balkanstat under ledning av Serbien, som var självständigt sedan 1800-talets början. Morden i Sarajevo blev upptakten till Första världskriget.

Kroater, slovenier, makedonier, bulgarer och bosniaker hade delade synpunkter på det sydslaviska projektet, en del var för, andra emot. Konflikterna blomrade upp under Andra världskriget och igen i samband med kommunismens fall och Jugoslaviens sönderfall.

Om det i övriga delar av Jugoslavien fanns i stort sett naturliga gränslinjer mellan folkslagen, så var det inte fallet i Bosnien-

I Sarajevo samsas ortodoxa och katolska kyrkor, moskéer och synagogor sida vid sida.

Hercegovina. Det fanns visserligen en gräns mellan Bosnien och Hercegovina, där Bosnien under längre tid tillhört Österrike-Ungern och Hercegovina under längre tid tillhört Turkiet. Men det var ingen naturlig

---

av C G Holm

---

etnisk gräns. Serber, kroater och bosniaker bodde i alla delar av landet, även om det mot Kroatien var mest kroater och mot Serbien mest serber. Men i de centrala delarna av landet och inte minst i huvudstaden Sarajevo var det en blandad befolkning.

Konflikten mellan folkgrupperna bröt ut i öppet krig 1992. De som tidigare varit

(någorlunda) goda grannar blev plötsligt bittra fiender, genom ett hat som piskades upp i nationalistisk propaganda som berättade vilka grova övergrepp och våldsdåd som begicks av de andra folkgrupperna. Etnisk rensning innebar att människor drevs från hus och hem och det Bosnien som varit blandat blev uppdelat i olika etniskt enhetliga områden. Många flydde landet och som bekant kom tiotusentals också till Sverige.

Efter fler års blodiga strider lyckades parterna enas om eld upphör genom överläggningar i Dayton i Ohio (och ett avtal som undertecknades 1995). FN-styrkor sattes in för att upprätthålla ordningen och landet Bosnien-Hercegovina återupptod ur ruinerna.

Tre delar

Men det nya Bosnien-Hercegovina var delat i tre delar. En kroatisk, en serbisk och en bosniakisk. Under kriget hade två folkgrupper – kroaterna och bosniakerna – slutit en allians, för att tillsammans kunna slå det tredje folkslaget, serberna, som fick uppbackning från Serbien. Befolkningen består av drygt 40 procent bosniaker (muslimer), knappt 40 procent serber (ortodoxa) och knappt 20 procent kroater (katoliker).

Efter vapenstillståndet bildades en kroatisk-bosnisk federation inom Bosnien-Hercegovina, samtidigt som serberna lät den under kriget bildade Republika Srpska kvarstå. Bosnien-Hercegovina är en federation mellan dessa två delar, som i vissa sammanhang är tre. Det finns till exempel tre presidenter i landet, en från vardera folkslaget. De turas om att vara ordförande i presidentrådet med sex månader var.

Republika Srpska är för invånarnas vidkommande snarast en del av Serbien. Tidningar och etermedia riktar sig mot Belgrad, inte Sarajevo. Administrationen lutar sig gärna åt Serbien, samtidigt som man är inordnade i den övergripande staten Bosnien-Hercegovina. Det är fritt att resa

mellan de olika delarna av Bosnien-Hercegovina, det finns ingen gränskontroll. Men den som reser över gränslinjen märker genast övergången från latinska till kyrilliska bokstäver.

Sarajevo tillhör i huvudsak den kroatiska-bosniakiska federationen, men en liten del i Sarajevos utkant tillhör Republika Srpska.

I den välkända staden Mostar (*most* betyder bro på de slaviska språken) är staden etniskt delad längs floden Neretva. På ena sidan bor kroater, på andra sidan bosniaker. Alltså de två folk som faktiskt ingår i federationen, men som ändå anser sig behöva bo på var sin sida av floden.

Bosnien-Hercegovina är idag ett land som ger ett mycket blandat intryck. Fortfarande finns massor av utbrända och sönderskjutna hus. Liksom hus som bara övergetts av dem som flytt i samband med etniska rensningsoperationer eller strider och som lämnats att förfalla. Men många bosnier har kommit hem från flykten och inte så sällan har de tjänat ihop en slant i Väst, som blivit startkapital till att bygga nya hus. Byggnadsverksamheten är intensiv. De som varit kvar i landet har mycket låga löner och har knappast råd med några byggen. Det är snarare så att de måste ha flera arbeten för att få mat för dagen till sig och familjen.

Intrycket på ytan är lugnt. Men konflikten ligger hela tiden latent. Bosnien-Hercegovina är inte ett land, utan åtminstone två, kanske tre. Serberna känner sig som en främmande minoritet som är missförstådd

Den världsberömda bron över floden Neretva i Mostar byggdes redan 1566. Bron förstördes under kriget, men har nu byggts upp igen. Neretva skiljer numera kroater och bosniaker. Folkgrupperna har skilts åt, trots att de bägge ingår i "Federationen".

av världen och inget hellre vill än att tillhöra Serbien. Kroaterna skulle säkert i de flesta fallen gärna förenas med Kroatien. Men ingen kan uppnå det som ligger som ett latent önskemål. Alla försök skulle omgående resultera i ett nytt krig.

Turistlandet Kroatien

Fängelserna är överfulla. Vid sidan av dråpare och mördare finns det en hel del bötesdömda i fängelserna. Få har råd att betala böterna och ett sätt är att "sitta av" dem. Även om fängelserna är usla (med undantag för ett nybyggt multietniskt fängelse

i Mostar) kan en kortare fängelsevistelse faktiskt vara ett sätt att få anständig mat och läkarvård under en tid.

Den offentliga administrationen är uppdelad mellan de två delarna. Det finns två av alla departement och myndigheter. Kontakterna mellan myndigheterna med samma uppgifter i olika delar av landet är knappast mer omfattande än den som FN tvingar fram.

De bosniakiska delarna av landet får ett omfattande ekonomiskt och kulturellt stöd från de muslimska länderna och flera muslimska länder har sett Bosnien som ett brohuvud för islamistisk expansion i Europa. Det flödar in pengar och personer från Turkiet, Iran och Mellanöstern för att backa upp trosbröderna i den bosniakiska delen av federationen. Serberna får motsvarande stöd från Serbien (som i sin tur är isolerat av omvärlden), medan de katolska kroaterna mer eller mindre lämnats i sticket av omvärlden.

Kroatien har kommit tillbaka som turistland. Men till Bosnien-Hercegovina är det inga turister som vågar sig. Industrin ligger delvis i ruiner. Men utbildningsnivån är hyfsad och det finns möjligheter för landet att komma igen. Men vill man komma igen som Bosnien-Hercegovina, eller kommer vi att få se en ny urladdning?

Tills vidare är det soldater från Turkiet, Frankrike, Tyskland och Slovenien som ser till att urladdningen inte har kommit till stånd.

Måga Bosnier som tjänat pengar i Väst kommer hem och bygger nytt. Men det finns också många övergivna och krigsskadade hus som tillhör personer som blivit offer för kriget. Som det här huset i Mostar.

Antisemitismen genom århundradena

En outtröttlig svensk föreläsare och skribent mot den till synes växande antisemitismen är teologie doktor Göran Larsson, tidigare verksam vid Svenska kyrkans institut i Jerusalem men numera bosatt i Brasilien. Larsson blev medveten om problemet med antisemitism redan som barn under sin uppväxt i Västergötland, dit överlevande från Förintelsen anlände som flyktingar.

Göran Larsson är bekännande kristen men tvingas erkänna att kristen teologi genom seklerna har vållat judar stort lidande.

–I själva verket förenar antisemitismen vissa präster, teologer, kommunister, nationalsocialister, konservativa, feminister, miljöfanatiker med flera. En synnerligen heterogen skara "hatets allierade". Antisemitismen har ofta skiftat ansiktsmask genom åren – i dag demonstrerar man under paroller som "död åt judarna" och "död åt staten Israel".

"Spetälskespridare"

Doktor Larsson gör under ett anförande i Betlehemskyrkan i Stockholm en djupdykning ner i historien:

–En och samma anklagelse, den om sjukdomsframkallande, dyker ofta upp. Under 200-talet före Kristus påstod den egyptiske prästen Maneto att orsaken till att judarna drevs ut ur Egypten var att de "spredit spetälska". På medeltiden anklagades judarna för att ha spridit digerdöden i Europa. Luther talade om att judarna hade

Den här vägskylten bär det polska namnet för Auschwitz, Oswiecim.

Dr. Göran Larsson i talarstolen. (Foto: Tommy Hansson)

kunskaper om gifter...

En beryktad landsman till Luther, paradoxalt nog av judisk härkomst, var inte heller oskyldig i sammanhanget, menar Larsson:

–Karl Marx skrev 1861 till Friedrich Engels om den konkurrerande tyske socialisten Ferdinand Lasalle, att denne var "ättling till spetälskespridarna".

Marx antisemitism fästes även på pränt i andra sammanhang, exempelvis i uppsatsen "Om judefrågan" i *Deutsch-Französische Jahrbücher* 1844.

Larsson informerar vidare om att Josef Stalin före sin död planerade att utplåna judarna i Sovjetunionen med motiveringen att de bland annat spridit sjukdomar. En av dagens mer extrema antisemitiska ankla-

Ritualmord

Ytterligare en historisk kliché om judarna är att de skulle begå ritualmord. Den antike skribenten Apion torgför således, enligt Larsson, omkring år 0 berättelsen om en grekisk fånge som togs av syrierna i samband med ett angrepp på Jerusalem. Denne uppgavs ha kunnat berätta om hur judarna varje år födde upp en grek för att begå ritualmord på och dricka hans blod. –Också den kände romerske historikern Tacitus skrev om den judiska folkgruppen i negativ bemärkelse.

Det var samme Tacitus som också beskrev hur den galne kejsar Nero förföljde kristna trosbekännare och bland annat lät kristna stå facklor i de kejsrerliga trädgårdarna i samband med kejsaren vanliga, orgiastiska fester. De kristna kastades också in på romerska arenor till vilda djur.

En bit framåt i historien, säger Göran Larsson, dyker ritualmordsanklagelsen upp i 1100-talets England. Och i Frankrike agiterar upplysningsfilosofen Voltaire, med Larssons ord, på 1700-talet på följande sätt:

–Voltaire skrev i *Dictionnaire Philosophique* om judarna bland annat att de begår ritualmord. Ritualmordsanklagelsen spreds sedan under hela 1800-talet bland kristna i Europa och även i arabvärlden. Den förekommer också i vår egen tid, och bland

Det nationalsocialistiska förintelslägret Auschwitz/Birkenau nära Krakow i Polen är den främsta symbolen för Förintelsen och därmed hatet mot judarna. På bilden syns den stationsbyggnad i Birkenau-delen dit de anländande fångarna kom för att omedelbart efter ankomsten sorteras upp i olika kategorier. (Foto: Tommy Hansson)

annat hävdade professor Jan Bergman i Uppsala i samband med rättegången mot Radio Islam att det var en judisk *mitzva* (god handling) att begå ritualistiska mord.

Islams judehat

När detta skrivs tycks antisemitismen vara på stadig tillväxt världen över inklusive i Sverige, och tyvärr kan man inte säga att de moderna judehetsarna är särskilt fantasifulla jämfört med sina föregångare. Till de grundläggande klichéerna hör föreställningen om den globala judiska sammansvärjningen, uttryckt exempelvis i det tsarryska falskariet Sions vises protokoll. –Malaysias premiärminister Mahatir Mohammed sa för en tid sedan, framhåller Göran Larsson, ungefär att ”judarna styr världen genom ombud”.

Temat går igenom i synen på USA som genomsyrat av judiska konspirationer och där Bush-administrationen ofelbart sägs gå Israels ärenden:

–Israel är dagens ”peststat” och antisemitism har förvandlats till ”antisionism”. När den israeliska skyddsbarriären fördömdes i FN var det bara Israel, USA, Marshallöarna och Micronesien som var mot resolutionen i fråga, som fick röstsiffrorna 144-4.

En speciell form av judefientlighet är den som förekommer inom arabvärlden och som, vilket forskaren Lisbeth Lindeborg

påpekade i en understreckare i *Svenska Dagbladet* 9 september 2004, har gamla anor: ”Begreppet ’ny’ antisemitism är vilseledande. Som europeisk import har den en drygt 100-årig historia i Mellanöstern och är rotad i diskriminering av judar i islam. Vidare är dess eskalerande i Europa en följd av den islamiska fundamentalismens, islamismens, nuvarande högkonjunktur.”

I själva verket, menar Lindeborg, är den muslimska judefientligheten lika gammal som själva islam – omedelbart efter profeten Muhammeds misslyckande försök att omvända judarna i Medina på 600-talet genomfördes massakrer på judar, en inställning som sedan dess präglat islams hållning.

Lisbeth Lindeborg påminner om det arv som den beryktade stormuftin i Jerusalem – Mohammed Amin al-Husseini – lämnat efter sig. Al-Husseini var farfars bror till den nyligen avlidne PLO-ledaren Yassir Arafat och drev ett omfattande antijudiskt ”korståg” innan han slutligen kastades ut ur Palestina och gick i landsflykt i Hitlers Tyskland. Al-Husseini fortfor med sin fanatiska verksamhet mot judar ändå till sin bortgång 1974.

Teologie doktor Göran Larsson gör bedömningen, att fram till 1700-talet var det i stor utsträckning kristna som gick i bräsch för antisemitismen. Därefter kom upplysningsfilosofins genombrott och en

fortgående sekularisering. Därmed togs den antisemitiska stafettpipen över av vänstern.

–I Svenska kyrkans nya styrdokument tas avstånd från ”allt som kan tolkas som antisemitism”. Ändå finns inom kyrkan en förtäckt Israel-fientlighet. Det är märkligt att det skall vara så svårt för kyrkan att bejaka något som är livsviktigt för världens judar – det är ju bara genom staten Israel som Mellanösterns judar kan överleva!

Israelfientligheten är dock inte alltid, kan man tycka, speciellt förtäckt inom Svenska kyrkan – ärkebiskop KG Hammar skriver regelmässigt under alla antiisraeliska upprop han får syn på, och han har dessutom en syster som ständigt utmärker sig för sin antisisraelism.

Pågår gör en kampanj som kallas ”HOPP”, där Svenska kyrkan och ett antal andra trossamfund manar till bojkott mot israeliska produkter.

Tre bud

Slutligen uppmanar Göran Larsson sina åhörare att reflektera över de tre ”bud” som Yehuda Bauer framställde vid Förintelskonferensen i Stockholm 2000 (och som han dessförinnan tagit upp i sina skrifter): –*Du skall inte vara ett offer; Du skall inte vara en förövre; Du skall inte vara en passiv åskådare.*

Tommy Hansson

Helms - viktigast efter Reagan och Bush

Vid sidan av presidenterna Ronald Reagan och George W. Bush är senatoren från North Carolina, Jesse Helms, den kanske viktigaste konservativa politikern i USA under de senaste årtiondena.

★ Helms är avskydd av vänstern på bägge sidor om Atlanten. Han var en av Moskvas främsta vedersakare i senaten och kämpade hårt för hjälp till att bekämpa centralamerikanska kommunistiska revolutionärer och regimer. I ett tal i juni 1979 varnade han för att de sandinistiska terroristerna skulle ta över i Nicaragua.

Senatoren från North Carolina har stor del i att Mexiko utvecklats bort från kor-

av Bertil Häggman

ruption och enpartistyre mot fullvärdig demokrati. Genom en källa i den mexikanska regeringen kunde Helms avslöja att valfusk förekom i 1982 års Mexiko-val. Vänstersenatorer beklagade sig, men Jesse Helms fortsatte sina avslöjanden, och i valet 2000 valdes Vicente Fox till president. Det Institutionella revolutionära partiets 71-åriga halvdiktatur var slut

Mot tyranni och terror

Jesse Helms verk har hyllats i en bok av John Dodd och David Tyson: *And the World Came His Way – Jesse Helms Contributions to Freedom* (The Jesse Helms Center, Wingate, North Carolina 2002, 137 sidor).

Kampen mot tyranni och terror skyntar förbi. Viktiga stationer på vägen är varningarna för psykopaten Jean-Bertrand Aristide i Haiti, en av det demokratiska partiets favoritfigurer. Förutsägelse om korruption och narkotikahandel i Panama 1979 i senaten klingade ohörda. Om man lyssnat på senatoren då hade det kanske inte behövts någon intervention mot tyrannen Manuel Noriega tio år senare. Givetvis varnade Helms också för Saddam Hussein.

I kampen mot förtrycket i Kommunist-Kina har Helms varit en ledande initiativtagare, och hans stöd till frihetskampen i Tibet mot Pekings förtryck har varit

betydelsefullt.

Tillsammans med andra konservativa senatorer i Washington, D.C. hörde Helms till dem som gav helhjärtat stöd till utbyggnaden och förstärkningen av det amerikanska försvaret under Reagan-administrationerna under 1980-talet.

När Jesse Helms 1994 tog över ordförandeskapet i senatens utrikesutskott var det många vänsterbedömare i USA och Europa som var oroliga. Åren 1995 till 2001 blev en av de viktigaste perioderna i utskottets historia. Under den perioden förhindrades ratificeringen av en rad fördrag, som skulle ha hotat en självständig amerikansk utrikespolitik. Ett led i europeisk politik, allteftersom Europa blir ekonomiskt sva-

Jesse Helms blev ordförande i Senatens utrikesutskott 1994.

gare och går mot en framtida demografisk kollaps, är att binda upp USA med fördrag som förhindrar en självständig amerikansk politik.

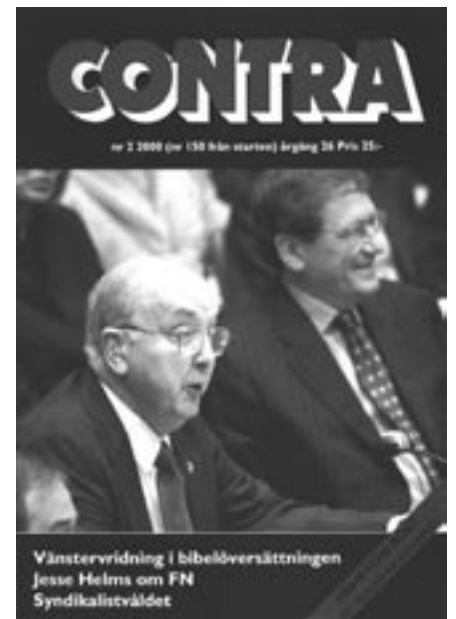
Smutskastning

Slöseriet i Förenta nationerna (FN) hade en skarp fiende i utrikesutskottet under Jesse Helms ledning. Han varnade för korruption i världsorganisationen. Det har visat sig vara förutseende. Hundratals anställda i FN och företag i Frankrike, Ryssland och andra länder bevisades vara inblandade i en stor bedrägerihärva i det irakiska *Olja för*

mat-programmet under Saddam Hussein. Flera utredningar som involverar också generalsekreterarens son pågår.

Innan Helms vann sitt första val var han en framgångsrik TV-kommentator vid stationen WRAL i Raleigh i hemstaten. Sedan följde återval ytterligare fyra gånger. Helms var den förste republikanske senatoren i sydstaten North Carolina sedan inbördeskriget. Trots underläge 1984 segrade Jesse Helms med 100 000 röster efter en mycket effektiv valkampanj. 1990 och 1996 var det dags för seger igen. I det sista valet fick den berömde senatoren 53 procent av rösterna.

Smutskastning av Helms har från 1970-talet varit särskilt utbredd i Europa. Även konservativa tidningar i till exempel Sverige gick hand i hand med vänstern. Men historien har givit Helms rätt. Hans kamp mot tyranni världen över och stöd till presidenterna Reagan samt den äldre och den yngre Bush har visat vägen. Helms är nu pensionerad, men han följde säkert årets valkamp i USA med stort intresse från hemmet i Wingate, North Carolina.

Fotnot: *Contra* nummer 2/2000 hade Jesse Helms som "omslagspojke", då Helms uppmärksammade tal i FN:s säkerhetsråd refererades och citerades under "Utlands-Nytt" inne i tidningen.

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning har i detta nummer sammanställts av Tommy Hansson och C.G. Holm. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattning av originalkällan, om inte annat markeras med citationstecken.

Äntligen!

Eftersom TV3-medarbetaren Gert Fylking numera är portad från det pressmöte då Svenska akademiens ständige sekreterare Horace Engdahl brukar tillkännage vem som fått Nobelpriset i litteratur, får *Contra* ta på sig rollen som utropare av det bevingade ordet:

–Äntligen (ni uppfattar väl ironin?)...

Ty ett värre val av pristagare än österrikiska feministen och vänsterextremisten Elfriede Jelinek är det väl svårt att tänka sig.

I *Expressen* förklarar Thomas Steinfeld, kulturchef på *Süddeutsche Zeitung*, på kultursidorna den 8 oktober att Svenska akademien "är ur fas med tiden". Steinfeld ironiserar över Per Wästbergs och andra notoriskt politiskt/litterärt korrekta bedömares lovord över valet av Jelinek och avslutar: "Vi lever i den sköna nya värld, där ingenting får så stora applåder som äckel, hat och vrede." Vilken bakdörr Svenska akademiens devis "Snille och smak" försvunnit ut genom undandrar sig vårt bedömande. Vi vet bara att akademiens grundare, konung Gustaf III, gråter i sin himmel.

Elfriede Jelinek hatar mycket – hon hatar sitt hemland Österrike, hon hatar konservatismen, hon hatar män. Men ett älskar hon, nämligen att sida upp och sida ner idka sura uppstötningar med hjälp av sin bisarra prosa som nog inte ens våra professionella kulturknutar begriper ett dyft av, om sanningen skall fram. Men sanning, det förblir en bristvara i de vänstervridna kulturkretsarna. Thomas Steinfeld anser att Jelineks texter "brukar bestå av långa litanior med ett fränstötande eller brutalt innehåll som för det mesta riktar sig mot samma mål: Österrike och de österrikiska männen...".

Inte heller *Metros* kolumnist Boris Benulic är nådig mot Svenska akademiens val av litteraturpristagare. Under rubriken "Är du verkligen så isolerad, Horace?" konstaterar Benulic att Jelinek frossar i smaklösheter – om pianolärarinnor som kissar på sig av sexuell upphetsning, om bajs och menstruationsblod, om banala och samtidigt obscena sexscener och så vidare. Men akademisekreterare Horace Engdahl och hans kolleger anser ju, enligt prismotiveringen, att "hennes musikaliska flöde av röster och motröster i romaner och dramer som med enastående språklig lidelse blottar de sociala klichéernas absurditet och tvingande makt." Själva sa dock Engdahl i radion samma dag priset tillkännagavs rakt på sak att texterna var snåriga och svårbegripliga. Radioreportern betonade

– innan högläsning vidtog – samma sak och läste utdragen extra långsamt för att lyssnaren åtminstone skulle ha en chans att hänga med.

"Det räcker nu", anser Benulic. Ta ifrån Akademien rätten att utse litteraturpristagare! Hade de vetat något om världen och samtidigt velat belöna en kvinna så hade de kunnat ge priset till Joyce Carol Oates eller Svetlana Aleksijevitj. Men är ju stora berättare som skildrar världen precis så jävlig som den är, och varför skulle de ha priset när man kan ge det till någon som skildrar enbart sina egna märkliga, maniska mardrömmar."

Vi upprepar: Äntligen!

Enhetliga regler för att trakassera arbetslösa

Den snabbast växande branschen i landet har under många år varit "bemanningsbranschen". Den har mycket framgångsrikt gett många som haft svårigheter på arbetsmarknaden en fast förankring. Den har också medverkat till att driva upp lönenivån i monopolbranscher som sjukvården, där landstingen tidigare som enda arbetsgivare kunnat betala låga löner till framförallt sjuksköterskor.

Trots bemanningsföretagens betydelse för den moderna arbetsmarknaden ses branschen illa av de politiska maktthavarna – på uppdrag av fackföreningarna. Därför har regler som gör det svårare för anställda i bemanningsföretag att få ersättning från a-kassan införts. En anställd i ett "vanligt" företag kan vara deltidsarbetslös och få ersättning den del av dagen eller veckan som arbete saknas. Anställda i bemanningsföretag anses alltid vara heltidssysselsatta, även om de bara arbetar några timmar i veckan. Om anställningen vid bemanningsföretaget upphör får den som varit anställd inte ta arbete vid samma företag igen inom tre månader. I det första fallet nekar man alltså den som är arbetslös ersättning för att h*n är anställd vid ett bemanningsföretag, i det andra fallet tvingar man vederbörande att fortsätta vara arbetslös, eftersom ett nytt arbete skulle innebära återkrav av den ersättning som redan betalats ut under arbetslöshetstiden!

Contra berättade mer om bemanningsföretag och a-kassor i nummer 3 2000. Då var ändringar på gång. Men de blev inte till det bättre.

Socialdemokraterna har i Europaparlamentet röstat för förbud mot försäljning av lakritspipor och justitieminister Thomas Bodström har föreslagit utökad rätt till telefonavlyssning vid misstanke om brott.

Inte poppis flytta till Sverige

Under de första fem månaderna med tio nya EU-medlemmar sökte sammanlagt 1 884 personer från de nya medlemsstaterna om arbetstillstånd i Sverige. Det var den flodvåg av "social turism" som blev till en rännil. Till Irland sökte sig under de första tre månaderna (alltså inte fem, som är den svenska jämföresesiffrans bas) hela 23 000 personer. (EuropaPosten)

Socialdemokrat föreslog

Hitler som fredspristagare

Svenska riksdagsledamöter (liksom deras kollegor i andra länder) har rätt att till norska Stortingets Nobelkommitté nominera kandidater till Nobels fredspris. Den möjligheten utnyttjades av socialdemokraten dr E. G. C. Brandt, som satt i första kammaren och representerade Kopparbergs län. Han föreslog i en skrivelse i januari 1939 att rikskansler Adolf Hitler skulle tilldelas 1939 års fredspris. På grund av det av den tilltänkte pristagaren igångsatta Andra världskriget blev det dock inte något fredspris alls under perioden 1939–1943. Uppgiften om nomineringen har vi hämtat ur Vasabladet, originalet den 29 januari 1939 och sedan återgivet igen i spalten om Vasabladet för femtio år sedan samma dag 1989.

Gustafsson spår maktskifte

Författaren Lars Gustafsson är sedan många år bosatt i Austin, Texas där han är adjungerad professor i germanska studier och filosofi vid University of Texas. Han bor även tidvis i Berlin. Gustafsson, som har ett förflutet i Folkpartiet och kallar sig liberal, konverterade 1981 till judendomen. Bland hans skönlitterära produktion märks *Tennisspelarna* (1977) och *En biodlares död* (1978). Han skrev för en del år sedan även debattboken *Problemformuleringsprivilegiet*.

I en intervju i tidskriften *Sunt Förnuft* (nummer 6 2004), officiellt organ för Skattebetalarna, spår Lars Gustafsson att det blir maktskifte vid valet till riksdagen 2006. "Vi har en israelisk situation i Sverige", citeras Gustafsson bland annat i intervjun. "Vi har en minoritetsregering stödd på några små extremistpartier. I Israel har vi bosättarna som orsakar oerhörda problem. Även om våra problem inte är jämförbara så har vi ett extremistparti – miljöpartiet. Det kan genomdriva skattechöjningar på bränsle och bensin, som uppenbart är oförenligt med landsbygdens och arbetarklassens intressen... Den groteska bensinskatten är främst

ett tecken på maktutövning."

De stora frågorna i Sverige är, menar Lars Gustafsson, "...vårdskrisen, frågan om arbetsplatser och industriutflyttningar och känslan av att samhället inte fullföljer sina grundläggande juridiska uppgifter. Kriminalitetens utveckling mot en alltmer brutal och internationell brottslighet."

Under den gångna sommaren har Gustafsson varit i Sverige och upplevt en "tilltagande politisk oro".

Kort (s)-minne

SvTs *Uppdrag Granskning*s inslag om kommunistpartiets stöd för stalinistdiktaturerna i Östeuropa och på andra platser har inte bara slagit hårt mot Vänsterpartiet. Även personer och grupper med formellt socialdemokratisk beteckning vänslades med kommunistdiktaturer och marxist-leninistiska terroristgrupperingar, vilka förskönande benämndes "befrielse-rörelser". Regeringen Palmes stöd för Nordvietnam och Viet Cong – och även Röda khmererna i Kambodja och Pathet Lao i Laos – är fortfarande i färskt minne. Liksom samma regerings och efterföljande regeringars stöd för Yassir Arafats PLO. Samtidigt uteslöt Socialistinternationalen Israels Arbetarparti från sin gemenskap.

Det är heller inte särskilt många år sedan både Sten Andersson och Pierre Schori förnekade att Baltikum var ockuperat av Sovjetunionen och kallade alla som krävde frihet för Baltikum extremister. Sossarna har alltså inte särskilt stora skäl att slå sig för bröstet och peka finger åt det parti till vänster om sig, som varit en parlamentarisk förutsättning för regeringsinnehavet.

Det är mot ovannämnda bakgrund man får se ett pressmeddelande från Socialdemokratiska studentförbundet i anledning av Högerpartiets/Moderata samlingspartiets 100-årsfirande under hösten. S-studenterna påstår här fräckt att 100 år med moderaterna inneburit "olika nyanser av brunt", ett helt sanslöst påstående även för den som inte nödvändigtvis sympatiserar med moderaterna. Man hävdar att högerpartiets ungdomsförbund (SNU) bröt sig ur moderpartiet och bildade ett pronazistiskt, eget parti, vars tre riksdagsmän påstås vara de första och enda nazistiska riksdagsmännen i Sverige.

SSU ser historien med stora skygglappar. Går man in på SSUs hemsida på nätet står det att organisationen är bildad 1921. Men det fanns ett SSU långt innan dess. Det var SSU, Sveriges Socialdemokratiska

Ungdomsförbund, som var en del av det Socialdemokratiska Partiet. I motsats till SNU, som aldrig var en del av Högerpartiet. 1917 beslöt SSU, under ledning av Nils Flyg, att organisationen skulle följa med kommunisterna till det nya parti som blev Sveriges Kommunistiska Parti (dagens Vänsterparti). Partiet anslöt sig till Kommunistiska Internationalen och lydde i vått och torrt Josef Stalin. Gamle SSU-ordföranden Flyg blev med tiden riksdagsman och i Riksdagen tog han alltmer bestämt ställning för Tysklands sak. Nils Flyg och hans två riksdagskollegor i den fraktion som kom att kallas Socialistiska Partiet, hade alla tre en gedigen förankring i SSU under 1910-talet. De var alla aktiva förespråkare för Tyskland under Andra världskriget, även i Riksdagen, där de satt kvar till utgången av 1940 (de tre SNU-medlemmarna i Riksdagen försvann långt dessförinnan). SSU kastar sten i glashus!

Det var också partikamraterna inom Socialdemokratiska Partiet som gick i bräschen för den beryktade svenska steriliseringspolitiken i tysk anda. Den som kraftfullt gick emot beslutet i Riksdagen var högermannen förre statsministern Hjalmar Hammarskjöld, medan beslutets främsta förespråkare krävde sterilisering för att förbättra den svenska "folkstammen", uppmuntrade därtill av de rasmedvetna (s)-ideologerna Alva och Gunnar Myrdal (bägge senare ministrar i socialdemokratiska regeringar).

Fel konto debiteras

För några år sedan tvingade staten mobiltelebolagen att bygga om sina system för att möjliggöra avlyssning. Systemen var från början medvetet uppbyggda för att förhindra avlyssning, men så fick det inte vara enligt polisen och Riksdagen. Sammanlagt krävdes investeringar på flera hundra miljoner, som telefonabonenterna tvingades stå för.

Själva avlyssningen har dock hittills hamnat på rätt konto, det vill säga polisen har fått betala för de avlyssningar som faktiskt genomförs. Kostnaden har varit 10–15 miljoner per år. Förre SÄPO-chefen Anders Eriksson har utrett saken och kräver nu att telefonbolagen ska betala polisens kostnader. Som om bensinbolagen skulle betala polisens bensin och papperstillverkarna det papper som polisen behöver för att skriva ut intyg om att "utredningen nedlägges p g a bristande spaningsuppslag".

UTLANDS-NYTT

Buckley lämnar över

När William F. Buckley, Jr. grundade tidskriften *National Review* 1955 gav han upphov till det instrument som med sin intellektuella stringens och elegans skulle bli ett forum för modern konservatism i USA. Tidskriften bidrog därmed i hög grad till Regans valseger 1980 och till att rätt sida segrade i det kalla kriget.

Buckley lämnar över till andra krafter på National Review.

Buckley, som kommer från en förmögen katolsk amerikansk familj vars familjegener Sharon, Connecticut kom att bli en självklar samlingsplats för unga konservativa amerikaner på 1950- och 60-talen (Buckley är född 1926), har genom åren av naturliga skäl satt sin starka prägel på *National Review*. Han har konsekvent förespråkat antikommunism, religionsfrihet, ett fritt näringsliv och frihandel och bekant sig till en politisk ideologi som i Sverige skulle ha befunnit sig aningen till höger om *Contra*. Och i likhet med *Contra* bannlyste Buckley tidigt antisemiter och andra rasister samt protektionister och fanatiska ateister från sin tidskrifts sidor.

Nyligen överlät Buckley defintivt *National Review* i andras händer; den unge Rich Lowry är sedan ett par år tillbaka chefredaktör medan Buckley fungerat som oberoende redaktionell medarbetare. William F. Buckley, som är uppskattad långt utöver de konservativt-ideologiska gränslinjerna på grund av sin stil, skicklighet och intelligens, har skrivit en lång rad högeligen läsvärda böcker av såväl

fakta- som fictionkaraktär (några recenserar i *Contra* 5/2004). En av hans bästa personliga vänner är den vänsterinriktade ekonomen John Kenneth Galbraith.

Buckley var under många år värd för debattprogrammet "Firing Line" i TV och ställde även upp i borgmästarvalet i New York 1965. "Om jag vinner skulle jag begära en omräkning av rösterna", utlät han sig med sedvanlig humor inför valet i den notoriskt vänstervridna staden New York.

Tveksam popularitet

Sverige blir alltmer populärt. Men det är ytterst tveksamt om det är en popularitet vi svenskar vill ha. Populariteten yttrar sig nämligen i att först Iraks förre diktator, psykopaten och massmördaren Saddam Hussein, ville avtjäna sitt straff i Sverige (han har inte dömts till något straff ännu, men väntar sig tydligen att få leva). Sedan har den israeliske förrädaren Mordechai Vanunu, som satt i fängelse i 18 år efter att ha avslöjat Israels kärnvapenprogram, sökt asyl i Sverige. Kärnteknikern Vanunu har förbjudits lämna Israel, där han är bosatt i den arabiska delen av Jerusalem, men vill avsäga sig alla band med hemlandet till förmån för Sverige.

Contra har aldrig förespråkat något tokstopp för invandring till Sverige. Men diktatorer och förrädare – där går ändå gränsen!

Som om inte detta skulle räcka, hyllade al-Qaida-ledaren och terroristgurun Usama bin Ladin indirekt Sverige i sitt beryktade videotal ett par dagar före det amerikanska presidentvalet. "Om Bush säger att vi har frihet, så låt oss förklara varför vi inte angrep Sverige till exempel."

Snart vill väl även bin Ladin flytta till Sverige.

Forza, Buttiglione!

När den italienske kandidaten Rocco Buttiglione, en nära medarbetare till premiärminister Silvio Berlusconi, kandiderade till posten som EU-kommissionär tvingades han löpa gatlopp i media och inför det politiska etablisemanget. Orsak: han har framfört som sin personliga åsikt att han ser homosexualitet som en synd och äktenskapet som en institution vars främsta uppgift är att kvinnan skall föda barn. I utfrågningen i Europaparlamentet framhöll han emellertid, att han inte ser bögeriet som ett brott.

Med andra ord har Buttiglione endast uttryckt åsikter som ligger väl i linje med ett traditionellt, konservativt synsätt. Man kan, alldeles bortsett från vilken politisk etikett man väljer att sätta på de framförda värderingarna, fråga sig varför det han sagt skall anses som särskilt kontroversiellt. Såvitt känt betraktas det ännu inte som brottsligt att ha en kristen övertygelse. Enligt det kristna grunddokumentet, Bibeln, är homosexuella handlingar entydigt värda att tagas avstånd ifrån. Och få torde väl vid närmare eftertanke bestrida, att äktenskapet och den familjebildning det utgör grunden

för har som absolut viktigaste uppgift att genom barnalstring och barnuppfostran föra människosläktet vidare.

Den nakna sanningen är naturligtvis, att det är den politiska korrektheten – maskerad som ”demokratiska värderingar”, ”jämförbarhet” och ”anti-diskriminering” – som är det sammanhållande kittet i den europeiska unionen (EU). Rocco Buttiglione har vågat utmana detta synsätt och fått betala ett högt pris därför. Slutligen drogs nomineringen till EU-kommissionen tillbaka av den italienska regeringen.

Forza, Buttiglione!

Ateismens Nordkorea

Contras läsare är väl medvetna om att Nordkorea är ett slutet land, världens troligen mest hermetiskt tillsutna samhälle där en stalinistisk ideologi fortfarande regerar allt som sker i samhället. Det gäller inte minst på religionens område. Den norska tidskriften *Ropet fra Øst* visar i nummer 5 2004 att i Kim Jong-ils samhälle är Gud ett farligt ord.

Ingen vet exakt hur många kristna det finns i Nordkorea. På 1950-talet genomförde diakton Kim Il-sung (Kim Jong-ils far) en rad åtgärder för att utplåna kristna trosbekännare i landet, där huvudstaden Pyongyang en gång var ett betydande kristet centrum som allmänt gick under benämningen ”Asiens Jerusalem”. I dag finns visserligen i staden en officiellt godkänd katolsk kyrka, men allt tyder på att dess enda uppgift är att inför omvärlden skapa illusionen att det råder trosfrihet i Nordkorea. Det har dessutom hävdats att ”menigheten” främst består av besökande utlänningar. Buddhismen, som var den dominerande religionen fram till 1947, är praktiskt taget helt uttraderad.

Protestanternauppgavsavnordkoreanska myndigheter 2003 vara till antalet 12 000, men en radioutsändning från ”Cornerstone Ministries” hävdade i en utsändning i januari 2004 att det verkliga antalet rör sig om 100 000. Det är helt klart att flertalet av dessa riskerar frihet, hälsa och liv om deras trosidentitet skulle uppdagas av de ateistiska myndigheterna. Nordkoreas kristna utgör en av de grupper som regelmässigt inspärras i de koncentrationsläger som de nordkoreanska kommunisterna har upprättat över hela landet. Över huvud taget alla nordkoreaner som uppfattas som ett hot mot Kim Jong-ils makthegemoni spärras in i dessa omänskliga läger, som inte står de nazistiska lägren efter i fråga om grymhet

och omänsklighet.

En ökande mängd vittnesmål, främst från de alltmer frekventa flyktingarna från Nordkorea, har avslöjat de fruktansvärda förhållandena i Kim Jong-ils koncentrationsläger. Bland annat har det framförts uppgifter om användandet av gas och andra kemiska vapen mot fångar, bland som för militära experiment och utvecklandet av nya vapen.

Tillräckligt med poliser

New York är idag USAs säkraste storstad. Risken att råka ut för ett brott är betydligt lägre än i Stockholm. På tjugo år har New York förvandlats från en av brottslighet svårt plågad stad till ett föredöme. Mycket av förvandlingen skedde under Rudy Giulianis tid i stadens ledning. Som framgångsrik åklagare blev han så populär att han blev vald till borgmästare och som borgmästare blev hans huvuduppgift att i grunden reformera polisen, för att skapa trygghet i det av knarkligor och maffiagång förstörda New York. Giuliani lyckades. Under de första två åren sjönk brottsligheten med en tredjedel och antalet mord med 50 procent. Under de kommande åren fortsatte brottsligheten ner, år efter år.

Effektiviteten hos New York-polisen är numera ett studieobjekt för all världens brottsbekämpare. Det gäller framförallt två saker, det sofistikerade datasystemet och den lokala förankringen. Genom datasystemet kan man varje dag följa upp om det i något grannskap sker en förändring i brottsmönstret. Och till dagen därpå sätta in riktade insatser. De insatserna blir effektiva genom att det finns poliser som har tid att göra sig kända i grannskapet. Idrottsklubbar, barägare, skolor, alla har de någon eller några poliser som känner dem väl. Det är enkelt att kontakta polisen och den polis som kontaktas har genast hela bakgrunden klar för sig.

Det här kräver resurser och i New York, med drygt 8 miljoner invånare, finns 36 000 poliser. I Sverige med ungefär lika många invånare (men betydligt större yta att bevaka) finns det ungefär 16 000 poliser. Så är också brottsligheten i Sverige många gånger högre än den i New York och upplärningsprocenten i Sverige är en bråkdel av den i New York.

Att de skurkar som döms till fängelse i New York faktiskt hålls inlåsta bidrar också till en effektivare användning av polisens resurser. I Sverige har som bekant stora resurser under det gångna året fått avsättas

till att infånga personer som redan varit infångade en gång.

Israel-barriären och EUs hyckleri

Israel har som bekant på Västbanken påbörjat uppförandet av en säkerhetsbarriär – av antisraeliska demagoger ej sällan kallad ”mur” – i syfte att försvåra för palestinska självmordsmördare att ta sig över gränsen för att utföra sitt blodiga hantverk. Åtgärden måste ses som en desperat åtgärd för att skydda den egna befolkningen. Såväl FN som Internationella domstolen i Haag har fördömt barriären såsom stridande mot internationell rätt.

Frågan är med vilken rätt makthavarna i nämnda organisationer har att fördöma Israels metod att skydda sitt eget folk mot fanatiska våldverkare. Barriärbygget, som långt ifrån är avslutat, har så här långt visat sig vara mycket effektivt; andelen självmordsbombningar har minskat radikalt sedan säkerhetsbarriären började byggas. Israel har för sin del visat sig lyhört inför palestinska synpunkter: advokater representerande 35 000 palestinier från åtta byar i närheten av Jerusalem vände sig till en domstol och hävdade att barriären inkräktade på deras rättigheter och utkomstmöjligheter. Den israeliska högsta domstolen dömde till de klagandes fördel och ålade den israeliska armén att omgruppera till positioner tre mil från barriären

Det är på sin plats att notera, att när man från europeiskt håll lamenterar över den israeliska säkerhetsbarriären bygger man i Europa egna murar och barriärer för fulla muggar eller planerar göra så. Exempelvis finns det inom EU planer på att skärma av de nya unionsmedlemmarna Polen och Ungern från de östliga grannarna Vitryssland och Ukraina. Syftet är att hindra migration in i EU från dessa länder.

Europeiska unionen har begärt in offerter från israeliska företag för att bygga sin egen skyddsbarriär och samtidigt hävdas att Israels desperata försök att skydda sin egen befolkning är otillständig!

En helt annan sak är naturligtvis var barriären ska upprättas. Den saken kan diskuteras, men knappast att barriären i sig är nödvändig för att skydda Israels säkerhet.

Det finns ett uttryck på jiddisch som ofta används i USA för en sådan hycklande hållning: *Chutzpah* (=fräckhet, framfusighet enligt Norstedts stora engelsk-svenska ordbok). (National Review)

Stauffenberg och attentaten mot Hitler

I andra avsnittet av vår nya artikelserie "Nedslag i Europas historia" redovisas, efter Tommy Hanssons besök på ort och ställe, turerna kring Claus Schenk Graf von Stauffenbergs attentat mot Adolf Hitler i den nazityska bunkerstaden nära Rastenburg (polska Ketrzyn) i Ostpreussen, känd som Wolfsschanze (Vargskansen). Den 20 juli 2004 var det jämnt 60 år sedan Stauffenbergs modiga handling ägde rum.

Greve Stauffenbergs mordanslag är det mest omtalade av attentaten och attentatsförsöken mot Führern. Snickaren Georg Elzers betydligt blodigare sprängattentat i München den 8 november 1939 var emellertid noggrannare förberett än Stauffenbergs och misslyckades endast genom en ändring i Hitlers tidschema.

★★★ Hitler höll sig med ett flertal så kallade führerhöghävarter såväl i öst som i väst, men icke minst till följd av Stauffenbergs attentat den 20 juli 1944 har Wolfsschanze beläget vid Masuriska sjöarna i Ostpreussen – då tillhörigt Tyskland, numera polskt – blivit mest känt. Wolfsschanze (på svenska benämnt Vargskansen eller Varglyan) började byggas 1940, och dess lokalisering skedde huvudsakligen med tanke på områdets strategiska placering inför det planerade angreppet mot Sovjetunionen (Operation Barbarossa) som påbörjades midsommar 1941.

Wolfsschanze är i dag öppet för turister vilka kan beskåda en försvarlig mängd ruiner som efter den forna bunkerstaden finns kvar mitt inne ett skogsområde; några av bunkrarna är tämligen väl bevarade. Den

---

Text & foto: Tommy Hansson

---

20 november 1944 övergavs detta führerhöghävarter som ett resultat av den sovjetiska Röda arméns offensiv i området.

Plötzensee

I dag finns det gott om offentliga platser och gator runt om i Tyskland som är uppkallade efter Claus Schenk Graf von Stauffenberg, detta trots att attentatet den 20 juli 1944 blev totalt misslyckat – Stauffenberg själv greps och arkebuserades kort efter midnatt attentatsdagen sedan han flugit till Berlin i tron att Hitler omkommit och sammansvärjningen mot nazistytret var i färd med att lyckas. Jämte Stauffenberg arkebuserades, på general Fromms order, av ett *Sonderkommando* även hans adjutant, överlöjtnant Werner von Haefsten, general Friedrich Olbricht och överste Albrecht Ritter Mertz von Quirnheim.

De flesta övriga medlemmar av den omfattande konspirationen mot Hitler och nazistytret mördades i Plötzensee utanför Berlin efter snabba domar i Berlins folkdomstol i Moabit under ledning av den beryktade nazidomaren Roland Freisler. Ordet "mördades" i stället för "avrättades" är här på sin plats, eftersom Freislers folkdomstol inte ens hade avlägsna likheter med civiliserad rättskipning. Det var i Plötzensee de arma offren hängdes i pianotrådar vilka fastgjorts i slaktkrokar – därigenom dog offren inte genom att nacken knäcktes som vid ordinär hängning, utan de ströps i stället långsamt för att

---

Nedslag i

Europas historia

tillfredsställa Führerns makabra blodtörst. Plötzensee förstördes till stora delar under kriget men restaurerades efter krigsslutet och blev en minnesplats – *Gedenkstätte* – över nazitidens offer.

Plötzensee kom i bruk efter den nationalsocialistiska revolutionen 1933, då den tidigare sårbara demokratin under Weimarrepubliken stegvis transformerades till en hänsynslös diktatur. Rättsväsende och terror ingick då en ohelig allians som skulle hålla det tyska samhället i ett järngrepp under tolv år framåt. Den vardagliga verksamheten vid Plötzensee präglades, liksom vid andra nazityska straffanstalter, av drakonisk hårdhet. När Andra världskriget begynte skärptes läget ytterligare.

Attentatsmannen Claus von Stauffenberg blev 36 år gammal.

Dödsstraffen som utmättes hade sedan 1936 i huvudsakligen exekverats genom halshuggning medelst giljotiner.

En mängd oppositionella fördes till Plötzensee och mördades långt innan detta öde drabbade de sammansvurna från attentatet den 20 juli 1944. Sammanlagt beräknas att mer än 2 500 personer mördades i Plötzensee, vilket skall jämföras med minst 16.560 personer som totalt dömdes till döden av den nationalsocialistiska "rättvisan"; 11.881 av dessa avrättades i slutet av 1944.

Motståndsrörelsen

Vi skall återvända till Wolfsschanze den 20 juli 1944. Först dock några ord om attentatsmannen. Claus Schenk Graf von Stauffenberg föddes den 15 november 1907 på slottet Jettingen i Württemberg som tredje son till greve Alfred Schenk von Stauffenberg och dennes hustru Caroline, född grevinna von Üxkiell-Gyllenband. Släkten kan härledas tillbaka till medeltiden. Claus hade först velat bli arkitekt men ändrade sig – 1926 blev han kadett och enrollerades vid 17. kavalleriregementet i Bamberg. Han var i övrigt road av historia, musik och målarkonst. 1930 blev han befördrad till löjtnant.

Den 26 september 1933 ingick Stauffenberg äktenskap i Bamberg med Nina von Lerchenfeld. Paret fick fem barn: Berthold (1934), Heimeran (1936), Franz (1938), Valerie (1940) samt Konstanz (1945). Efter framgångsrik generalstabsutbildning utsågs Stauffenberg till ryttmästare 1937,

Här syns resterna efter den betongbunker i vilken Stauffenbergs bomb detonerade den 20 juli 1944.

kavalleriets motsvarighet till kapten. Han deltog i fälttågen mot Polen och Frankrike med stabsuppgifter. Efter att i rask följd ha blivit befördrad till kapten och major blev han så överstelöjtnant den 1 januari 1943. Kort därpå utvaldes han för generalstabstjänstgöring vid 10. pansardivisionen i Tunisien. Det var här han den 7 april 1943 blev svårt sårad vid ett fientligt angrepp och förlorade vänster öga, högra handen samt två fingrar på vänster hand.

Det var flera faktorer som fick Stauffenberg att ställa sina tjänster till motståndsrörelsens förfogande. Dels hade han vetskap om SS-styrkornas krigsförbrytelser vid Östfronten samt den omänskliga behandlingen av judar och krigsfångar. Sådant betraktade Stauffenberg, liksom många adliga yrkesmilitärer med honom, med avsmak såsom ett flagrant brott mot krigets lagar och ädla tyska armétraditioner. Dels var han inte okunnig om att kriget gick allt sämre med svåra förluster i öster, till stor del beroende på Hitlers dilettantmässiga sätt att leda kriget. I september 1943 fick så Stauffenberg en tjänst vid *Oberkommando des Wehrmacht* (OKW) i Berlin under general Olbricht. Den 1 juli 1944 utnämndes han till överste och stabschef hos general Fromm vid arméreserven.

Den sistnämnda befattningen gjorde det möjligt för Stauffenberg att knyta viktiga kontakter med personer i nyckelbefattningar inom den militära motståndsrörelsen.

Svek

Den 20 juli 1944 lämnade Stauffenberg sin lägenhet på Tristanstraße 8 i Berlin för att bege sig till flygplatsen Rangsdorf söder om Berlin. Klockan 0800 tog greven och hans adjutant Werner von Haeften ett plan

På väggen vid gården där Stauffenberg och hans medhjälpare arkebuserades finns i dag en minnesplatta och en krans.

i riktning mot Wolfsschanze i Ostpreussen dit de ankom klockan 1015. Cirka klockan 1130 anmälde sig överste von Stauffenberg jämte generalerna Henning von Thadden och Walther Buhle hos chefen för krigsmaktens överkommando, generalfältmarskalk Wilhelm Keitel. Orsaken till att Stauffenberg rest till Wolfsschanze denna dag var att han blivit kallad till Führerhöghkvarteret för föredragning tillsammans med sin adjutant; den 11 juli var första gången han varit på föredragning hos Hitler. Föredragningen ägde rum i en betongbarack i omedelbar anslutning till bunkerstaden i skogen.

En prominent gäst hos Hitler denna skickelsediga dag var Benito Mussolini, en gång Italiens kraftfulle diktator men numera blott en skugga av sitt forna jag; liksom Hitler hade han knappt ett år kvar att leva. När Mussolini anlände senare på dagen kunde Hitler, som i och med att han överlevde attentatet var närmast upprymd till sinnes, visa honom den förstörda baracken.

Vi kan nog anta att myggplågan i detta fuktigt sankna område var lika akut då som när *Contras* reporter besökte platsen i juni 2004!

Omkring klockan 1230 placerade Stauffenberg sin berömda portfölj med dess dödsbringande innehåll under bordet i föredragningssalen. Vi låter Jan Olof (Jolo) Olsson redogöra för återstoden av händelseförloppet i sin *20e århundradet* (band 5), sidan 87:

”Stauffenberg bar bomben i en portfölj och satte igång mekanismen med sina tre kvarvarande fingrar. Sedan lämnade han bomben under kartbordet och tog sig obemärkt ur baracken. I varje detalj sprack den för övrigt ganska improviserade planen.

Någon flyttade portföljen och Hitler själv flyttade sig vid studiet av kartan ytterligare bort från den. Hitler undkom med skador på trumhinnorna och i högra handen. Både han och hans trogna återvann snabbt fattningen.”

Sprängladdningen hade detonerat mellan 1245 och 1252. Det skall tilläggas att ytterligare en följd av explosionen var att Hitlers byxor trasades sönder. Dessutom dog fyra personer som varit närvarande vid den militära genomgången, medan elva skadades. Sprängämnesexpertis har i efterhand kommit fram till att om Stauffenberg hade placerat den andra av de två sprängladdningar han medförde till Führerhöghkvarteret – men som han inte hunnit aptera – tillsammans med den som redan apterats, så hade sprängkraften blivit sådan att ingen i baracken hade överlevt. Av oklar anledningen placerade han dock bara den apterade bomben i sin portfölj.

Enligt upprorsplanerna var det tänkt att armén skulle ta över makten i riket. Det fanns gott om sammansvurna på olika nyckelposter. En av de medagerande, chefen för höghkvarterets signalavdelning, svek dock i sista stund och naziregimen kunde enkelt nysta upp sammansvärjningen. Och general Fromm, en annan av de sammansvurna, föll till föga genom att låta avrätta Stauffenberg och hans närmaste medarbetare. Fromm undgick ändå inte att bli avrättad som medkonspiratör.

Om allt detta var naturligtvis Stauffenberg okunnig då han påbörjade flygfärden tillbaka till Berlin 1315 och ankom två timmar senare.

Skådeprocesserna

När Stauffenberg och hans medarbetare återkom till Berlin sökte man utan fram-

gång sätta *Plan Valküre*, det vill säga organisationsplanen för statskuppen, i verket. Sent på kvällen insåg man att attentatet tidigare på dagen hade misslyckats och att Hitler var så gott som oskadd. Stauffenberg och hans nära medarbetare måste då ha insett vad slutet skulle bli. De arkebuserades på gården till krigsministeriet efter en föregående skottväxling, varvid Stauffenberg svårt sårats. Lokalerna är i dag omvandlade till en utställningslokal över motståndsrörelsen mot Hitler, och den plats där attentatorn slutade sina dagar är utmärkt med en minnesplatta.

Stauffenbergs resoluta handling innebär slutet på årtal av överläggningar mellan medlemmarna av den omfattande sammansvärjningen. Men planerna för maktövertagandet var mer eller mindre improvisatoriska – man hade exempelvis aldrig klart för sig att radiostationen i Berlin måste erövras – och bäst lär de inblandade vid ockupationsledningen i Paris ha skött sig. Befälhavaren där, fältmarskalk Erwin von Witzleben, skulle ha blivit överbefälhavare efter kuppen.

Skådeprocesserna efter kuppövertagandet är hereostatiskt ryktbara. Samtliga medlemsvapnarna uppträdde med exemplarisk värdighet vid rättsförhandlingarna i folkdomstolen i Moabit trots att de förnedrades å det grövsta av domare Roland Freisler, en fanatisk nationalsocialist och Nazitysklands svar på Stalins handgångne man Vysjinskij vilken levde fan under utrensningarna i Moskva 1936-37. Den åtalade Witzleben hade berövats sitt bälte och var hänvisad att försöka hålla uppe sina byxor för hand så gott det gick, allt under Freislers vulgära hojtanden. Roland Freisler gick ett rättvist öde till mötes då han senare, mitt under pågående rättegång i skyddsrummet till rådhuset i Moabit, döddes av en bjälke som fallit ner från taket

till följd av ett allierat bombangrepp.

Bland offren i övrigt märks Friedrich Werner von der Schulenburg, före detta tysk ambassadör i Moskva; regeringsassessorn i Breslau (Wroclaw) Peter Graf Yorck von Wartenburg; generalmajor Hellmuth Stieff; den höge underrättelsechefen Erich Fellgiebel; attentatorn Stauffenbergs bror, Berthold Schenk Graf von Stauffenberg, jurist och på 1930-talet referent vid Internationella domstolen i Haag; legationsrådet vid utrikesministeriet Adam von Trotz zu Solz; generalöjtnant Fritz Thiele; general Carl-Heinrich von Stülpnagel, överste Kurt Hahn, stabschef i Ostpreussen; Carl Friedrich Goerdeler, vice borgmästare i Königsberg och därefter överborgmästare i Leipzig, en av de drivande krafterna i sammansvärjningen – han avrättades i Plötzensee först den 2 februari 1945. Också en farbror till Stauffenberg mördades.

Det mest omskrivna offret i häxjakten på de sammansvurna var dock den berömde generalfältmarskalken Erwin Rommel, som inte ställdes inför rätta och bara var marginellt inblandad men av naziregimen tvingades begå självmord den 14 oktober 1944, som villkor för att hans familj skulle skonas.

Elsers attentat

Mindre omskrivet men sannolikt med större förutsättningar att lyckas var Johann Georg Elser bombattentat som iscensattes den 8 november 1939, den 16e årsdagen av Hitlers kuppövertagande i München 1923. Elser var född den 4 januari 1903 i Hermaringen i Württemberg. Kommen från relativt enkla förhållanden – fadern var trähandlare – utbildade sig Elser till möbelsnickare. Under sin gesällvandring vistades han bland annat i Schweiz.

Elser, som till skillnad från Stauffenberg var politiskt vänsterorienterad, inträdde

1928/29 i Roten Frontkämpferbund i Konstanz – 1930 föddes hans ende son, Manfred. 1936-39 var Elser anställd hos Firma Waldenmaier Armaturenfabrik i Heidenheim. 1938 kom Elser till slutsatsen, att han måste oskadliggöra Adolf Hitler och därmed stoppa den analkande världskriget. Han påbörjade sitt noggranna förberedelsearbete med sprängladdningen ett år i förväg vid den armaturfabrik där han var anställd. Elser skaffade sig sedan tillträde till Bürgerbräukeller i München, där Hitler varje år högtidligt höll årsdagen av kuppövertagandet 1923. Lokalen var märkligt nog inte bevakad, varför Elser utan problem kunde preparera pelarna i närheten av Hitlers talarstol med sina egenhändigt konstruerade laddningar. Den 6 november färdigställde han tidsinställningsmekanismen.

Attentatet misslyckades därför att Hitler avslutade sitt tal redan 2107 på kvällen den 8 november, något tidigare än planerat, för att hasta tillbaka till Berlin. Sprängladdningen detonerade cirka 2120, alltså bara en knapp kvart senare. Hitler klarade sig, men däremot döddes åtta andra och skadades ett 60-tal personer. Ölkällarens inredning demolerades. Elser kunde gripas i slutet av november sedan först alla hans anhöriga hade gripits för förhör men därefter släppts; myndigheterna kom fram till att han hade utfört attentatet helt på egen hand. Någon politisk sammansvärjning utöver själva attentatet fanns inte med i bilden.

Märkligt nog hölls Georg Elser vid liv i fem år efter bombsmällen i München. Mellan 1940 och 1945 var han inspärrad i koncentrationslägren Sachsenhausen och Dachau. Han mördades i Dachau nära München den 9 april 1945, samma dag som de kända Hitler-motståndarna Wilhelm Canaris och Dietrich Bonhoeffer hängdes i koncentrationslägret Flossenbürg.

Contras reporter utanför avrättningsanläggningen i Plötzensee utanför Berlin.

På denna bild syns fem slaktkrokar ovanför fönstren vid vilka pianotrådor fastgjorts för de dödsdömdas hängning.

Bosättarextremism hot mot Sharon

Ett knappt årtionde efter mordet på premiärminister Yitzhak Rabin har politiska mord återigen hamnat i fokus av Israels offentliga debatt. Säkerhetstjänstemän varnar för ett "omedelbart hot", då extremistiska rabbiner öppet debatterar hur man på ett våldsamt sätt skall kunna motstå den nyligen av Knesset godkända evakueringen av judiska bosättningar på så kallat ockuperat område.

*** Utrikesdepartementets minister för inre säkerhet, Tzahi Haegbi: "Jag tvivlar inte på att några personer redan har bestämt sig för att när tiden är inne, så skall de rädda Israel genom att mörda premiärministern, en kabinetsmedlem eller någon befattningshavare inom armén eller polisen."

Enligt Avi Dichter, director för säkerhetstjänsten Shin Bet, håller högeroppositionen till premiärminister Ariel Sharons utrymningsplan på att "bli alltmer extrem och allt farligare." I ett stängt sammanträde med [parlamentet] Knessets försvars- och utrikesutskott i mitten av juli rapporterade Dichter att 150 till 200 extremistiska bosättare i våldsamma ordalag hade talat och skrivit att de ville se Ariel Sharon död på grund av planerna att upplösa bosättningar i Gazaremsan och på Västbanken.

Mordet på Rabin

Dessa varningar kommer efter en serie deklamationer utfärdade av rabbiner som bannlyser evakueringen av bosättningar som ett brott mot den religiösa lagen. En respekterad rabbin, Svigdor Nebenzahl, chefsrabbin för Jerusalems gamla stad, deklarerade i juli att ett tillbakadragande från territorierna skulle kunna utlösa den så kallade *din rodef*, eller "den förföljandes dom", ett talmudiskt koncept avseende judiskt förräderi som traditionellt bestraffas med döden: "Den som skänker bort delar av landet Israel till andra bör bedömas i enlighet med denna dom", förkunnade han inför ett möte med rabbiner i Jerusalem.

Frasen, härledd från Talmuds åläggande "Vem som än kommer för att förfölja dig, döda honom först", diskuterades bland ultraortodoxa rabbiner hänsyftande på

av Allan C. Brownfeld

mordet på Yitzhak Rabin 1995, och frasen citerades även av Rabins mördare som motivering för mordet.

Två veckor före mordet på Rabin satte sig Victor Cygielman, korrespondent för den franska veckotidningen *Le Nouvel Observateur*, ner vid sin dator i Tel Aviv för att summera utvecklingen under de senaste månaderna. Han började med att beskriva den kusliga ceremoni under vilken en liten grupp religiösa fanatiker hade stått framför Rabins hus på Yom Kippur-aftonen och intonerat den mystiska *Pulsa d-Nura*, en kabbalistisk dödsförbannelse. Cygielman skrev om det uttryckliga "kontrakt" som satts på Rabins liv, genom att rabbiner frambesvärjt *din rodef*. Den franske journalisten citerade det flygblad som delats ut vid en demonstration i Jerusalem den 5 oktober 1995 och som framställde Rabin i SS-uniform.

Brev från

Washington

"Scenen var förberedd för mordet på premiärministern", skrev han. Ett tekniskt problem gjorde att publiceringen av Cygielmans artikel blev fördröjd en vecka, och den kom inte i tryck förrän torsdagen den 2 november. Två dagar senare var Rabin död.

"På liv och död"

I sin bok *Murder in the Name of God: The Plot to Kill Yitzhak Rabin*, beskriver den ledande israeliske journalisten Michael Karpin och Ina Friedman, en amerikansfödd redaktör som är korrespondent i Israel för den nederländska dagstidningen *Trouw*, Rabins mördare Yigal Amir som en som "trodde att det bara fanns ett rättesnöre för att fastställa landet Israels gränser: det gudomliga löfte som givits till patriarken

Abraham. 'Till dina ättlingar ger jag detta land, från Egyptens flod till den stora floden, floden Eufrat'. I dag omfattar dessa gränser en stor del av Mellanöstern, från Egypten till Irak... fanatiker läser denna bibelvers som uttryck för Guds vilja, och Guds vilja måste åtydas oavsett vilka kostnader det medför. Ingen dödlig har rätt att dra gränserna snävare än så. Sålunda är det helt otänkbart att förhandla fram ett fredsavtal med Israels grannländer. När allt kommer omkring så har det judiska folkets öde inte förverkligats, säger fanatikerna, så vad är grunden för att ingå fred? Händelseförloppet måste omvändas: Först måste de territoriella erövringarna fullbordas för att det Gudomliga Löftet skall kunna bära frukt. Men även efter det att deras territoriella krav är tillfredsställda tvivlar trosivrarna på att det skall gå att komma överens med araberna. 'Esau hatar Jakob', hävdar Talmud, och du kan inte ingå fred med dem som hatar dig."

Sådana känslöstämningar förblir i hög grad levande och tycks växa sig starkare i nuvarande tid. Yossi Alpher, tidigare director för the *Jaffee Center for Strategic Studies* och före detta rådgivare till premiärminister Ehud Barak, skriver den 16 juli i *Forward*: "Israels ideologiskt mest engagerade och politiskt skickliga minoritet vet att man befinner sig i en kamp på liv och död. Om Sharon lyckas avlägsna blott en enda bosättning så har ett ödesdigert precedensfall etablerats, ett som placerar Israel på väg mot en judisk och demokratisk stat i en del av Eretz Yisrael, snarare än en judisk men odemokratisk stat – ett Sydafrika [under apartheidtiden] i litet format – i hela Eretz Yisrael."

Om Ariel Sharon blev mördad av judiska extremister, argumenterar Alphers, skulle "mordet på en andra israelisk ledare som tycks vara försvuren åt att rulla tillbaka bosättningsrörelsen förmodligen markera slutet på försöken att avlägsna bosättningar eller på annat sätt begränsa Israels territoriella agenda och dess etno-politiska natur... Varför är inte rabbinnerna och bosättarna som hotar sina medjudar – eller för den delen vem som helst – med våld och mord inom lås och bom?... Därför att inte bara ursäktar anstiftarnas ideologiska fränder deras uttalanden... utan det pragmatiskt sekulära etablissemanget fruktar för att röra extremisterna, skenbart för att detta

kunde orsaka en eskalering av det våld som redan riktas mot dess ledare... Praktiskt taget alla på den politiska, legala och säkerhetsrelaterade scenen tycks dra sig undan när det är en rabbin som åberopar den religiösa lagen i syfte att rättfärdiga politiska mord.”

Extremism på marsch?

Under årtal har den israeliska regeringen valt att bortse från religiös extremism, även när denna har resulterat i våld. I mitten av 1984 upptäcktes ett antal hemliga celler, benämnda den Judiska underjorden. Bestående av 27 personer, inklusive prominenta gestalter i bosättningsrörelsen *Gush Emunim*, hade denna underjordiska rörelse planerat att utföra ett antal terroristhandlingar mot palestinier. De första av dessa operationer hade palestinska borgmästare i tre städer på Västbanken som mål. Bomber som exploderade i deras försåtligt preparerade bilar lemlästade svårt två av borgmästarna; en, Bassam Shaka i Nablus, fick båda benen bortsprängda.

Den andra operationen var en ”raid” mot campuset vid the Islamic University i Hebron, under vilken urskillningslös eldgivning medförde tre palestinska students död. Den tredje operationen, vid vilken medlemmar i den underjordiska rörelsen utplacerade bomber på arabiska bussar i Jerusalem, avvärjdes då sprängladdningarna placerades ut. Under förhör erkände några av terroristerna den mest ambitiösa av samtliga planer: en plan för att spränga Omarmoskéén (Klipptomen) på Tempelberget i Jerusalem, detta i syfte att bereda vägen för uppförandet av det Tredje templet.

Yitzhak Rabin beklagade det överdrivna nit som vägledde ”dessa fina unga män”. Knessetmedlemmar från Likud och det Nationella religiösa partiet (NRP) tog avstånd från terroristaktionerna men bildade en opinionsgrupp för att få dem frigivna. Hälften av medlemmarna i den underjordiska rörelsen benådades av president Chaim Herzog.

I sin bok *A Little Too Close to God* drar sig David Horowitz, redaktör vid *The Jerusalem Post*, till minnes att före mordet på Rabin bevistade han anti-Rabin-demonstrationer stödda av Likud vilka han beskriver i följande ordalag: ”Jag kände det som om jag befann mig bland vilda djur, ondskefulla, arga rovdjur som hungrade efter kött och törstade efter blod. Det fanns upprymdhet i vrede, en upprymdhet som

livnärde sig på förvisningen om slutlig framgång.”

Nu fruktar han att denna typ av extremism är på marsch igen.

I en rapport från de ockuperade områdena, ”Among the Settlers”, i majnumret av tidskriften *New Yorker*, noterar Jeffrey Goldberg att: ”En brigad av soldater, ringlar av rakbladswire och hundratals betongbarriärer åtskiljer färre än 800 judiska bosättare och de 150 000 arabiska invånarna. På andra sidan Hadassah House finns en skola för arabiska flickor som kallas Cordoba, efter den en gång muslimska spanska staden. På en av dess dörrar har någon ritat en blå Davidsstjärna. På en annan dörr förkunnar en gul klisteretikett ’Dr. Goldstein botar Israels sjukdomar’. Utsagan syftar på Baruch Goldstein, en läkare från Brooklyn som 1994 dödade 29 muslimer när de bad vid Patriarkernas grav litet längre neråt vägen. Tvärs över den stängda dörren till en palestinsk butik har någon skrivit på engelska: ’Araber är sand-niggler’.”

”Gud gav oss landet”

Goldberg intervjuade många västbanksbor, bland dem rabbi Moshe Levinger, Hebrons första judiska bosättare, som 1988 dödade en palestinsk skobutiksägare. Han satt i fängelse i 13 veckor som straff för dådet. Han säger: ”Jag är inte lycklig när någon enda varelse dör – en arab, en fluga, en

åsna.” Levinger berättade för Goldberg: ”Alla mina idéer har formats från Torahn [Gamla testamentets fem Moseböcker].” Det är inte svårt. Detta land är vårt. Gud gav det till oss. Vi är landets ägare.”

Många av bosättarna föraktar demokratin och skulle vilja skapa det slags teokrati i Israel som existerar i ett land som Iran. Som Goldberg rapporterar: ”Några av de ledande ideologerna i bosättningarna hoppas, långt ifrån att stödja tanken om judisk demokrati, på att etablera en judisk teokrati i Israel som regeras av en *Sanhedrin* [det judiska Stora rådet under Jesu tid kallades så] och styrs av judisk lag. Moshe Feiglin, en likudaktivist som bor i en bosättning på Västbanken och leder det Judiska ledarskapsblocket inom partiet... tror att Bibeln, tolkad bokstavligt, borde forma basen för Israels legala system. ’Varför skulle ickejudar ha något att säga till om när det gäller politiken i en judisk stat?’ frågade Feiglin mig. ’I tvåtusen år drömde judar om en judisk stat, inte en demokratisk stat. Demokratin skulle tjäna en stats värden, inte förstöra dem.’

I vilket fall som helst, säger Feiglin: ’Du kan inte lära en apa att tala och du kan inte lära en arab att vara demokratisk. Du har att göra med en kultur av tjuvar och rövare. Muhammed, deras profet, var en rövare och mördare och lögnare. Araben förstör allting han rör vid.’”

De mest hårdföra bosättarna, hävdar

Goldberg, "är otåliga messianister vilka hyser likgiltighet, till och med förakt, för staten; en tro på försvarsberedskap; samt vämjelse för araber... Bosättarna, om de får som de vill, skulle bygga en apartheidstat regerad av råd bestående av revanschistiska rabbiner."

Flera utposter

Även om hårdföra bosättare sägs utgöra kanske två procent av den israeliska befolkningen, har de dominerat den israeliska politiken på de ockuperade områdena. Dror Etkes från freds rörelsen *Peace Now* anser att regeringen Sharon har spelat ett dubbelspel. De så kallade "illegala" bosättarutposterna, som Sharon har försäkrat president Bush att han skall avveckla, har i själva verket byggts med hjälp av regeringen och skyddats av armén. Under det senaste året, hävdar Etkes, har fler utposter uppförts än avvecklats.

Under det att kritiker anklagar armén för att bara sporadiskt beivra förbrytelser mot mänskliga rättigheter, ser Etkes mer ett mer svårtacklat problem: "Det här är inte en fråga om några få röttagg. Det är själva äggkartongen som är rutten. Armén opererar djupt inne i de ockuperade territorierna därför att den måste försvara bosättarna. Denna del av konflikten är ett krig för att försvara bosättarnas privilegier, och det finns inget sätt på vilket armén kan göra detta smidigt. Det är som fransmännen i Algeriet. Ingen har någonsin lyckats med detta utan att göra sig skyldig till avhumanisering."

Under de senaste 30 åren har bosättarna och deras supportrar drivit den israeliska politiken på de ockuperade territorierna. Följden, om man får tro Jeffrey Goldberg, är att en "de facto-apartheid redan existerar på Västbanken. Inom gränserna för det huvudsakliga Israel döms araber och judar av samma uppsättning lagar i samma rättssal; på andra sidan den gröna linjen lever judarna likaså under den israeliska civillagen, men deras arabiska grannar – människor som, i en del fall, bara bor några meter därifrån – faller under en annorlunda, och påtagligt odemokratisk, uppsättning lagar som administreras av den israeliska armén. Systemet är varken lika noggrant utarbetat eller genomgripande som det sydafrikanska apartheidsystemet var...", hävdar Goldberg. "Icke desto mindre är det en form av apartheid därför att två skilda etniska grupper som lever på

Sharons plan för evakuering av bosättare från Gaza godkändes av Knesset efter intensiv debatt.

samma territorium döms av två separata laguppsättningar."

Rabbi David Samson, som föreläser vid gymnasieskolan Mercas Ha Tav Yeshiva i Jerusalem, berättade för Goldberg: "Gud kommer inte att tillåta att en palestinsk stat upprättas. Och om så sker kommer Han att förstöra den. Gud har placerat araberna i vår väg för att pröva vår beslutsamhet." Enligt Samsons syn är det så att "Israels problem är att det vägrar att kämpa på samma sätt som de forntida judiska anförarna. Torahn ser inte någon skillnad mellan civilpersoner och militären. Inte förrän det judiska folket inser att vi är en kämpande nation som måste bekämpa dem som vill förinta oss, kommer vår mission att fullbordas. Om vi vore villiga att döda deras civilister, skulle detta krig vara över på en vecka... Under alla omständigheter är deras barn födda med molotovcocktails i händerna. Detta är ett folk lika känslolöst som schakaler."

Kampanjen mot Rabin

Med de vitt spridda uttrycken av känslor av detta slag, och en regering som upprepade gånger har anpassat sig till deras krav, har de ultraortodoxa ivrarna uppmuntrats till att tro att ingen i Israel slutligen kommer att motsätta sig deras mål. Bortsett från detta tillhör många av de mest extrema rösterna USA-födda judar som har emigrerat till Israel – uppmuntrade därtill av ett amerikanskt judiskt etablissemang som fortsätter att stödja *aliyah*, upprepande Ariel Sharons återkommande deklamationer att ett "fullgott judiskt liv" kan levas endast i Israel.

Nu är det Sharon själv som, ironiskt nog, är föremål för vreden från de extremisterna som han ägnat hela sin karriär åt att främja och omfamna. Den överväldigande majoriteten av israeliska och amerikanska judar stödjer en fredsöverenskommelse omfattande ett tillbakadragande från de ockuperade territorierna och upprättandet av en palestinsk stat. Denna stora majoritet förefaller emellertid impotent vid mötet med fanatismen hos män och kvinnor som gör anspråk på att få sina order från Gud och är beredda att använda våld för att nå sina syften.

För att demokratin skall fungera måste dess försvarare agera på ett helt annat sätt än vad som vi nu ser hända i Israel. ☞

Redaktionell kommentar: Sedan Allan Brownfeld skrev ovanstående artikel har Knesset godkänt Ariel Sharons planer på att avlägsna de judiska bosättningarna från Gaza.

Utöver det som ovan skrivs om bosättar-rörelsen och dess extremistiska element bör tilläggas, att den palestinsk-arabiska terrorismen/Hamas naturligtvis är mycket mer våldsbägen och långt mer omfattande än vad den judiska extremismen är.

Israels ekonomi framåt

★ Efter att ha gått bakåt under både 2001 och 2002 ökade Israels ekonomi med endast 1,3 procent 2003. 2004 tycks emellertid bli återhämtningens år. Israels centralbank publicerade statistik i augusti som antyder en BNP-ökning med 3,7 procent 2004 och 3,5 procent nästa år.

Främst exporten har varit framgångsrik – den har svarat för ett betydande uppsving sedan förra årets mitt. 2004 har varit ett år då den globala ekonomin vuxit snabbare än på 20 år, vilket även utvecklingen i Israel visar. Centralbankens siffror visar på en ökning med 9,3 procent av Israels export av varor och tjänster för innevarande år. Näst största banken, Bank Leumi, är än mer optimistisk och spår en ökning om 11-12 procent för 2004.

Också privatkonsumtion och turism har gått framåt. (*Menorah*)

Det är demokraterna som splittrar!

★ Sällan har setts så långa ansikten som de vilka tillhörde Sveriges televisions medarbetare i samband med sändningarna från det amerikanska valet den 2 november. Ansiktslängderna antog fiollådors proportioner redan på ett tidigt stadium, eftersom det relativt snart stod klart att George W. Bush skulle ta hem det här. Som om det inte räckte med det, utökade dessutom Grand Old Party, det republikanska partiet, sin ledning i såväl senaten som representanthuset i den amerikanska kongressen (tyvärr nådde dock inte *Contras* specielle favoritt, den konservativa ambassadör Allan Keyes, som var omslagspojke på nummer 1 2000, ända fram i sitt försök att komma in i senaten).

Inte minst den svenska kulturvästern har sorg. I en patetisk artikel i *Dagens Nyheter* den 4 november förklarar exempelvis Stefan Jonsson rubrikvis att "Regnbågens land dör", vilket sägs innebära att "De värdekonservativa vinner det 20-åriga kulturkriget". Om det vore så väl. Stefan Jonsson hissar symboliskt stjärnbaneret på halv stång, som det står i bildtexten till ett färgfoto visande ett antal amerikanska flaggor på halv stång, "...för att sörja detta land som spruckit i två hälften...". "Kanske kommer Bushs seger att fördriva hela det mångkulturella USA, regnbågens land, ut i kylan", heter det gråtmilt i slutet av artikeln.

Krokodiltårar i en bred flod, således.

I *Expressen* den 3 november, innan den demokratiska utmanaren John Kerry erkänt sig besegrad, tillfrågades vidare 18 mer eller mindre kända svenskar vem de skulle ha röstat på. Av dessa sade sig 16 föredra Kerry som USAs president. Av de två avvikarna svarade skribenten Ana Martinez att hon visste vem hon inte skulle ha röstat på, nämligen (surprise) Bush. En Peter Wahlbeck sade sig föredra Bush, emedan "Då kan alla amerikaner och muslimer göra upp i ett gigantiskt döda-ihjäl-varandra-slag i Sahara."

Wahlbecks yttrande säger nog mer om dennes mentala hälsa än något annat.

Bland dem som tveklöst föredrog Kerry märks Bert Karlsson, en av dem som förstörde Ny demokrati, som anser att "Bush och hans parti saknar social kompetens". Programledaren Martin Timell har för sig att "...Bush har ställt till med mer elände än mängder av människor hinner göra under en hel livstid". Kommunistiske trubaduren

Stefan Sundström anser att "Det viktiga är att få bort Bush eftersom han är jävligt farlig".

Så där håller det på. Det hedrar statsminister Göran Persson att han erkänner George W. Bushs skicklighet och engagemang som politiker och att han är gravt missförstådd i Sverige till följd av den nidbild som under en följd av år målats upp i grälla färger. Perssons yttrande har en helt annan substans än någon av övriga partiledares kommentarer, vilket i och för sig kan anses trist.

Enligt någon opinionsundersökning har i själva verket 90 procent av tillfrågade svenskar påstått sig föredra John Kerry som president, detta trots att senator Kerry torde vara betydligt mindre välkänd på våra breddgrader än president Bush. Även Kerry har, i alla fall under valkampanjen, sagt sig vilja fortsätta kriget mot terrorism och oskadliggöra Usama bin Ladin. Andra saker som borde ha talat mot Kerry i svenska ögon är dennes status som krigshjälte från Vietnam och att han "personligen" är emot abort (men samtidigt förklarar sig vilja låta kvinnan välja i varje situation). Kerry har dessutom förordat en protektionistisk han-

delspolitik i syfte att gynna USAs näringsliv, samt uttryckt sympati för staten Israel (Kerry har judiskt påbrå på fädernet).

Uppenbarligen är det så att svenskar – och en god del övriga européer – ser med uttalad skepsis på att Bush är en bekännande kristen och dessutom strävar efter att omsätta sin religiösa tro i praktisk politik, så långt det nu låter sig göras med tanke på andra aktörer i det amerikanska samhällslivet såsom de amerikanska delstaterna, Högsta domstolen, Kongressen, olika mer eller mindre exotiska intressegrupper med flera. En fransk kvinna som intervjuades i svensk TV ansåg att amerikanerna var

"dumma" som inte begrep att politik och religion bör hållas åtskilda.

Religion ses i sammanhanget som en "privatsak" som inte bör få inverka på politiska överväganden. Frågan är bara vad en religiös övertygelse är värd om de som hyser den inte tillåts eller förväntas hävda den i bland annat politiken. Inte mycket, kan det med fog hävdas.

Utrikespolitiska institutets Anders Mellbourn anslår i en kommentar i tidningen *Stockholm City* 4 november temat att "Under en andra presidentperiod skulle nu Bush kunna känna sig mer trygg i ämbetet och försöka bli den enare av nationen han hittills inte lyckats vara med undantag för några korta perioder efter 11 september 2001." Kanske en vacker tanke. Å andra sidan skulle Bush också kunna känna sig friare att utveckla den konservatism som han bekänner sig till ideologiskt, men som hittills hämmats bland annat till följd av avväganden med tanke på återvalsmöjligheterna.

Talet om den enorma "splittring av nationen" som Bushs seger i 2004 års presidentval påstås ha givit upphov till är haltande. Det har omvittnats från många håll att Bush långt ifrån är omedgörlig, utan tvärtom en folklig person som slår an strängar i folkdjupet genom sitt enkla, raka sätt och sin uppslutning kring familjecentrerade och kristna normer. Snarare är det Kerry som splittrat nationen genom att i en ovanligt smustig demokratisk valkampanj ifrågasätta allt som Bush och republikanerna står för.

Det är Kerry och demokraterna som målt sig ur den amerikanska värdegemenskapen genom att positionera sig stick i stäv med traditionella amerikanska ideal avseende Gud, familj, moral och nationell styrka.

Det är Bush och de konservativt-liberala åsikter han representerar som befinner sig i mittfåran av hävdvunna amerikanska värderingar och nu under åtminstone kommande fyra år har möjlighet att återställa något av ordningen och bryta med det utopiska samhällsexperiment som radikala lobbygrupper ägnat sig åt. Detta har svenska kulturmissar aldrig begripit och begriper det uppenbarligen ännu mindre efter valet 2004.

I stället gråter de krokodiltårar över att det faktiskt varken är de, eller korkade amerikanska galningar som Michael Moore, som avgör det amerikanska valet. Världen kan skatta sig lycklig över att så icke är fallet!

Tommy Hansson

Peter den store värste skatthöjaren

Charles Adams har skrivit boken *For Good and Evil: The Impact of Taxes on Course of Civilization*. Boken handlar om skatternas påverkan på civilisationen i ett historiskt perspektiv. Charles Adams ger beskattningen en stor betydelse och roll i historiebeskrivningen.

★ Ett exempel som Adam anför är att en av huvudorsakerna till islams stora utbredning år 632 till år 750 efter Kristus beror på att de arabiska erövrarna inte tog upp skatt av dem som omvände sig till islam. Kristna blev avkrävda en högre skatt än alla andra grupper.

Adam pekar även på att Romarriket föll samman efter en tid av höga skatter medan det romerska imperiets storhetsdagar sammanföll med låga skatter. Men de högre skatterna kan ju lika gärna ha varit följden av de problem som romarriket hade med ineffektivitet och höga kostnader med mera. Orsakssambandet är inte helt tydligt i detta fall. En av de viktigaste orsakerna till Roms uppgång, enligt Adam, var att den romerska hamnen Delos cirka 200 år f. Kr. inte tog ut någon hamnavgift. Då Rhodos tog ut en hamnavgift på två procent lyckades Rom konkurrera ut det traditionella handelscentret Rhodos, och handeln på Rhodos sjönk med 85 procent.

Fredrik den store

För att beskriva beskattningsbyråkratins effektivitet tar författaren kung Fredrik den store av Preussen (1712-86) som

Slut på politisk apartheid!

Denna formulering avslutar Taiwans ansökan om FN-medlemskap, en ansökan som stöds av 15 av Taiwans allierade. Taiwan – eller Republiken Kina – söker nu medlemskap för tolfte året i rad. Och argumenten för att inlemma Taiwan i det internationella samfundet är många.

Vem som egentligen är en utbrytare kan verkligen diskuteras. Historien blir ju som regel skriven av vinnarna. Och kommunisterna vann ju som bekant det kinesiska inbördeskriget, icke nataionalistpartiet Kuomintang. Det väsentligaste argumentet för FN-medlemskap är att Folkrepubliken Kina efter 1949 inte har utövat suveränitet på Taiwan, och att folket på ön i fria val självt har valt sina representanter. Om man önskar att stödja demokratin i denna

belysande exempel. Fredrik frågade sin finansminister varför skatteintäkterna var så små när befolkningen betalade så mycket i skatt. Finansministern svarade genom att ta en isklump i sin hand som han sedan gav till ministern bredvid honom. Vidare bad finansministern bordsgrannen att skicka isklumpen vidare ända bort till kungen vid andra änden. När kungen skulle ta emot isklumpen fick han bara en våt hand.

Skatter kunde också användas som ett lockbete för att göra uppror. Ett exempel på det är Mithradates den store som fick uppslutning kring ett uppror mot Rom och

av Fredrik Runebert

den romerske militärdiktatorn Sulla med löftet om skattefrihet (Sulla besegrade dock Mithradates). Enligt Adam var det också skatter som gjorde att den spanske härföraren och hans män kunde erövra det stora aztekiska riket så snabbt. Den tidigare förklaringen, att aztekerna trodde att spanjorerna var gudar och därför gav upp, har tillbakavisats av moderna historiker.

Aztekerriket belade sin befolkning med höga skatter och drev in dessa skatter med terror och därför tog aztekerna emot spanjorerna i förhoppning om mer frihet, det vill säga lägre beskattning.

Tsar Peter värst

Rekordet för beskattning anser Adam bör gå till tsaren Peter den store i Ryssland (1675-1725), som i princip beskattade allt såsom mat, kläder, stövlar, vatten, offentliga bad, födslar, begravingar, skägg,

icke döpta och kyrkotillhörighet.

I England var man också kreativ i beskattningsfrågor. Från 1660 var befolkningen tvungen att betala skatt för eldstäder. Men detta var opraktiskt då skatteindrivarna var tvungna att gå in i husen för att titta. Av den anledningen började England beskatta antalet fönster, som man ju kunde räkna utifrån. Denna nya beskattning gav till resultat att visa spikade igen sina fönster och att nya bostäder byggdes med färre fönster. Detta är förklaringen till att arbetare i början av industrialismen bodde i hus utan fönster.

Andra effekter som beskattningen haft på den historiska utvecklingen är att tidningar i bland annat Nederländerna och Sverige beskattades per sida, vilket ledde till att tidningssidorna gjordes större så att antalet sidor blev färre. Dessa exempel är väldigt bra för att visa att skatter alltid har konsekvenser för människans beteende.

Adams tes är enkel men politiskt inkorrekt. Perioder med låga skatter kännetecknas av uppgångar och välfärd, medan perioder av höga skatter kännetecknas av stagnation och nedgång. Förklaringen till detta är också enkel. Låga skatter leder till fler investeringar och mer produktiv verksamhet vilket leder till högre välfärd. Höga skatter leder däremot till lägre produktivitet och mycket kreativitet används till skatteminimering. Långsiktiga investeringar minskar och välutbildade människor flyttar, vilket i sin förlängning betyder lägre välfärd. Den tes som förespråkare för skattesänkningar utgår ifrån har nu även fått bekräftelse från ett historiskt perspektiv.

DEBATT

del av världen måste man stödja Taiwan, som har genomfört fria val på alla nivåer, detta i skarp kontrast till folkrepubliken som fortfarande har en kommunistisk enpartistat i sitt grepp.

Till detta kommer att Taiwan har genomfört ett fredligt regimskifte. Maktskiftet från Kuomintang till ett liberalt styre skedde utan att det flöt en droppe blod, en förebild för flera länder i regionen och inte bara Folkrepubliken Kina.

Det kan tilläggas att världssamfundet har en lång tradition av att godkänna delade stater, såsom Taiwan och Kommunistkina egentligen är. Norge godkände en gång i tiden både Öst-

tyskland och Förbundsrepubliken Tyskland samt Syd- och Nordvietnam. Så vitt jag vet godkänner också Folkrepubliken Kina bägge de koreanska staterna.

Den viktigaste grunden till att världssamfundet är efter år nekar Taiwan medlemskap i både FN och Världshälsoorganisationen (WHO), är folkrepublikens ekonomiska styrka. Men politiken – också utrikespolitiken – är enligt min mening alltför viktig för att endast ekonomiska aspekter skall vara avgörande. Demokrati och principen om folkens självbestämmanderätt bör, såvitt jag kan förstå, vara avgörande.

Det är icke något folkligt krav på Taiwan att man skall bli en del av den kinesiska enpartistaten, där offentliga avrättningar hör till dagordningen! *Nils Tore Gjerde*

BOK-NYTT

Farfar var rasbiolog

Eva F. Dahlgren har skrivit en bok med ovanstående titel som i huvudsak handlar om professor K.V. Dahlgren, men av särskilt intresse är författarinnans inblickar i de rasbiologiska idéer som var förhärskande i vårt land under flera decennier.

År 1922 öppnades *Statens institut för rasbiologi* i Uppsala. Detta var det första institutet i sitt slag i världen. Några år senare öppnades med Uppsala-institutet som förebild ett motsvarande institut i Berlin. Initiativtagare till institutet i Uppsala var professor Herman Lundborg. Lundborg kom att bli mycket uppskattad i Tyskland för sina rasteorier, och 1936 utsågs han till hedersdoktor i Heidelberg.

Samma år som institutet i Uppsala öppnades påbörjade Dahlgren, Lundborg och Nils von Hofsten en föreläsningsserie i ämnet "Ras- och ärftlighetsfrågor med särskild hänsyn till Sverige". Hofsten var professor i zoologi och var den som skulle leda det svenska steriliseringsprogrammet.

Rasbiologi förklarades vara läran om släkternas, folkens och rasernas liv. Inom rasbiologin fanns ett begrepp som

benämndes rashygien, och som ansågs utgöra den praktiska delen av rasbiologin. Grundprincipen inom rashygien var, att "de i fysiskt, moraliskt och intellektuellt hänseende väl utrustade individerna böra i största möjligaste mån fortplanta släktet". Det var dessa rasbiologiska idéer och tankegångar som på 1930-talet utmynnade i steriliseringslagar. Alva och Gunnar Myrdal var ivriga förespråkare för sterilisering, och i sin bok *Kris i befolkningsfrågan* betonade de "den radikala utövning av höggradigt livsodugliga individer, som kan åstadkommas genom sterilisering".

1942 skrev Dahlgren i det konservativa idéorganet *Svensk Tidskrift*, att "En neger i Sydsv sverige har fått sju barn, en mulattavel som självfallet icke bör uppmuntras eller tolereras". Han exemplifierade vidare: "I hjälpklasser eller sinnesslöanstalter undervisas drygt 5000. Se där några stickprov på en icke önskvärd barnalstring." Däremot förordade Dahlgren att "En människa med goda arvsanlag fyller en etisk och fosterländsk plikt genom att ge livet åt många nya medborgare." (Det låter onekligen som ett eko från Nazityskland).

För Dahlgren var det en självklarhet att den nordiska

rasen stod överst. Hans kollega Lundborg hade samma uppfattning, vilket tydligt framgår av följande uttalande: "Det torde ej kunna förnekas, att den kulturen på gott och ont i stora delar av världen till väsentlig del uppbäres av den nordiska rasen – låt vara mer eller mindre uppblandad", och "Må vi nu som leva i den nordiska rasens urhem göra allt på vad oss ankommer för att hålla rasen uppe, så att den ej urartar eller dör ut."

Efter Tysklands nederlag i Andra världskriget gav Dahlgren uttryck för stor pessimism inför Europas framtid. Han såg det som kriget hade förorsakat som en kulturförstörelse och en biologisk utarmning av ödesdiger art. Flertalet av de bästa anlagsbärarna var nu bortskjutna eller bortförda, konstaterade han.

Till rasbiologernas verksamhetsområde hörde mätning av skallar. Särskilt flitig i det avseendet var en professor vid namn Bertil Lundman, som mätte närmare 11 000 personer i Dalarna och 2300 i Hälsingland. Lundborg var för egen del särskilt intresserad av att mäta och fotografera samer. I *Svensk uppslagsbok* från 1950 skriver en anatom, att "Hjärnskålens rymd är större hos mera civiliserade raser än hos lägre", och "Hos mera begåvade skolbarn är hjärnskålen större än hos obegåvade."

De rasbiologiska idéerna försvann inte i och med att Andra världskriget tog slut, utan de fortsatte att leva kvar under en lång följd av år. Vad gäller K.V. Dahlgren så konstaterar författarinnan, att det inte finns något som tyder på att han tog avstånd från sina idéer. Eva F. Dahlgren dröjer sig inte enbart kvar i det förflutna utan tar också upp dagsaktuella frågor, vilket bokens underrubrik "En berättelse om människovärde igår och idag" skvallrar om. Hon för i sin framställning ett resonemang med flera forskare

inom genteknikens område, vilket i hög grad förhöjer bokens värde.

För övrigt kan nämnas, att det gamla rasbiologiska institutet numera heter Institutionen för medicinsk genetik.

I boken ställs bland annat frågan: "Finns det någon koppling mellan dagens fosterdiagnostik och steriliseringspolitiken?" När professor Nils von Hofsten motiverade steriliseringslagen sa han att "Sterilisering är ett så viktigt ingrepp att den enskilde inte bör få bestämma det själv." I vår tid finns det anledning att fokusera på den fria aborten. Varje år aborteras 30 000 foster i Sverige. Det ofödda livet har härvidlag definitivt inte någon talan.

Avslutningsvis skall här återges ytterligare några frågor, som författaren ställer. De är ställda mot bakgrund av fosterdiagnostiken, men de är också adekvata med avseende på fri abort: "Kan det vara en fördel för en individ att aldrig bli till? Och vem är det en fördel för? För fostret, för föräldrarna eller för samhället?"

David Stavenheim

Man märker avsikten

Vänstervridningen i massmedia och inte minst Sveriges television (SvT) är ett välkänt debattämne ända sedan mitten av 1960-talet, då "den nya marxismen" började göra sig bred. Håkan Holmberg och Anders Johnson har tagit upp frågan i skriften *Man märker avsikten* (2000) och koncentrerat sig på hur svensk historia presenteras i SvT.

Huvudbudskapet i denna värdefulla lilla skrift (54 sidor) är att SvT fixerat sig vid socialdemokratin insatser i folkhemsbygget men behandlar insatser från liberaler, konservativa och näringslivet ytterst styvmoderligt, om ens alls.

Det inledande exemplet gäller SvT-serien "Hundra svenska år" från 1999, som bestod av åtta timslånga avsnitt och fick över en miljon tittare; produktionen försålde sedan på video. Projektet hade förberetts i fyra år av Olle Häger och Hans Villius.

"TV-skildringen av Sveriges demokratisering handlar uteslutande om socialdemokratin", fastslår Holmberg och Johnson (sidan 9). "Det är som om Karl Staaff och andra liberaler aldrig existerat - vilket leder till att också bilden av socialdemokratins insats blir falsk." Företagare och uppfinnare saknades nästan helt i Hägers/Villius produktion, och ännu mindre syntes naturligtvis

kristna samhällsodanare till - namn som Frälsningsarméns banérförare Hanna Ouchterlony och Herman Lagercrantz eller den dynamiske pingspastorn Lewi Pethrus borde exempelvis ha varit givna i en seriös belysning av modern svensk historia. Liksom den betydande högerpolitikern Arvid Lindman.

Författarna, båda respekterade tidningsmän och samhällsdebattörer, benar inom ett begränsat utrymme upp den medvetna historieförfalskning som skett inom ramen för SvTs historieproduktion. Bland annat belyser de någonting som helt glömdes bort i Häger/Villius-programmen, nämligen den viktiga samhällsinsats som hemvändande Amerika-farare svarade för vid återkomsten till gamla Sverige:

"En viktig orsak till att Sverige så snabbt fångade upp impulser från USA var det omfattande nätverk av kontakter över Atlanten som emigrationen skapade. Mellan 1850 och 1930 emigrerade 1,2 miljoner svenskar till USA. Minst 200 000 av dem återvände."

Tommy Hansson
Håkan Holmberg/Anders Johnson: *Man märker avsikten*. 54 sidor. Ekerlids förlag.

"Frihet är det bästa ting"

Anders Johnson är författare och musikälskare. Han har skrivit en bok som handlar om musiken i politiken, en liberal musikhistoria. Det är inte röda och gröna trubadurer med radikala texter det handlar om, utan de stora klassiska mästarna och deras politiska engagemang. Anders Johnson ser en frihetsådra i de flesta stora kompositörernas verk. Under upplysningstiden spelade Beethoven och Mozart en stor roll. En del av Beethovens nionde symfoni används ju för övrigt idag som den officiella Europahymnen.

Långt innan de stora klassiska kompositörerna diktade Strängnäs-biskopen Thomas Simonsson det som idag kallas "Biskop Thomas Frihetssång", en 1439 skriven hyllning till upprorsmannen Engelbrekt Engelbrektsson, som krävde näringsfrihet för de av statliga regleringar svårt plågade bergsmännen i Bergslagen. Visan börjar med de klassiska orden "Frihet är det bästa ting...". Någon originaltonsättning finns inte bevarad, men det lär

ha gjorts 900 olika tonsättningar genom åren!

Anders Johnson breddar perspektivet när han radar upp de många nationalistiskt inspirerade (och inspirerande) 1800-talskompositörerna som frihetens banérförare. Han nämner namn som polacken Frédéric Chopin (eller Zopén, som hans namn ibland stavas på polska), ungraren Franz Liszt, tjecken Bedrich Smetana, italienaren Giuseppe Verdi och finländaren Jean Sibelius. Alla kraftigt engagerade för sina länders frigörelse från det styrande imperiet (eller i Verdis fall landets enande utifrån ett antal små auktoritära furstendömen).

Anders Johnson konstaterar att det inte finns några socialistiska kompositörer av format. Till skillnad från konstnärer från andra konstarter, där det faktiskt finns en och annan författare eller målare av klass med socialistiska uppfattningar.

Boken är hanterligt kortfattad och innehåller dessutom en CD med tolv betydelsefulla musikverk i frihetens anda.

C G Holm
Anders Johnson: *Frihet är det bästa ting*. 158 sidor och CD. Timbro.

CONTRA

6 1979

Robert Gothius analyserade det aktuella SALTII-avtalet och konstaterade att det inte borde ratificeras. Det var det gamla Sovjetunionens sista försök att lura Väst, innan Ronald Reagan satte hårt mot hårt, gjorde SALTII obsolet och vann slutsegern i det Kalla kriget.

Claes Almgren behandlade Sovjets militära intressen i Skandinavien. Då utgjorde Sovjetunionen ett akut militärt

hot. Nu 25 år senare är Ryssland knappast ett aktuellt militärt hot. Men svenska naiva försvarspolitikerna tycks tro att saken så ska förbli för lång tid framöver.

Contra behandlade också de skumma affärer som den av Sovjet ägda franska banken "Banque Commerciale pour l'Europe du Nord" hade med svenska Vänsterpartiet Kommunisterna närstående före-

tag. Saken hade avslöjats sedan en fransk journalist under en av en kommunistisk fackförening anordnad sopstrejk i Paris, åkt till banken och kört de av banken på gatan deponerade kasserade datalistorna till redaktionen! Då - 1979 - visste Contras läsare! Idag säger Vänsterpartiet att de inget visste 1991. Tro det den som vill!

...för tjugofem år sedan